

accent

Sprutfrågan på sin spets

FLER NYA MOTTAGNINGAR
SEDAN LAGEN ÄNDRADES

*Experter efterlyser
globala alkohelmål*

KIOSK MED MÖJLIGHETER

De öppnar dörren för
nykter gemenskap

CAJSASTINA ÅKERSTRÖM:

Jag försonades
genom att skriva

400
SCOUTER
MÖTTES PÅ NSF:S
HEMMAPLAN

NYFIKEN I EN STRUT

Zandra Klasson, juniorreporter med rätt att fråga

Läs tidningen i din lässplatta

Nu finns Accent som app och du kan läsa tidningen var du vill. Allt du behöver är en smartphone eller en lässplatta. Så här gör du:

1. Gå till Google Play eller Appstore i din lässplatta eller telefon. Sök på **"tidningen Accent"** och installera Accentappen.

2. Nu är appen installerad. Klicka på "aktivering"-knappen. Nu kommer du till en sida där det står "Komplettera digitalt". **Fyll i ditt kundnummer** (du hittar det på baksidan av din tidning, bredvid din adress). Fyll även i ditt postnummer. Klicka dig vidare och skapa ett Papertonkonto.

3. Du kommer nu få ett **bekräftelsemejl** till den mejladress du uppgett. Där står din mejl och ditt lösenord. Lösenordet använder du för att logga in på appen.

4. Grattis, nu är allt klart och **du kan läsa både nya och gamla Accentnummer i appen.**

5. Gillar du den digitala tidningen och vill slippa få hem pappers-tidningen? Hör av dig till IOGT-NTO:s medlemsservice på *medlems-service@iogt.se* eller 08-672 60 38 och meddela att du bara vill ha den digitala tidningen i fortsättningen.

34

Scoutforum. Bra glöd när lägerbålet tändes på NSF:s hemmaplan i Ransberg, och 400 scouter samlades kring lägerelden.

14

Sprutbyten. Sedan lagen ändrades ökar antalet mottagningar för sprutbyten.

22

Porträttet. Skrivandet blev CajsaStina Åkerströms väg till försoning.

26

Struten. Här görs tidning på de ungas egna villkor.

38

Nykterhet. Kiosken i Vännäs öppnar dörren för nya möjligheter.

Experter efterlyser globala alkoholmål | 6

Sverige bör gå i spetsen för en global alkoholpolitik med konkreta mål, tycker experter inom området.

Alkohol riskfaktor för HIV | 7

Monica Swahns forskning sätter fokus på alkoholens roll som riskfaktor för spridning av HIV bland unga ugandier.

Alkoholmätare i app testas | 10

Tanken är att personer med alkoholberoende ska få hjälp att hålla sig nyktra efter behandlingen.

Bodil Hansen förlorade hjärtat till Ransberg | 44

Månadens medlem kommer aldrig att släppa scoutingen, och hon vill att NSF ska synas mer – inte minst i Accent.

Nu tar jag vid | 4

LEDARE Ulrica Ambjörn tar vid som chefredaktör för Accent. Hennes första ledare handlar om att ha problem med droger.

"Kväv ondskan i sin linda" | 46

ORDFÖRANDEN Jag vill inte leva i ett land uppdelat i vi och dem. Det skriver IOGT-NTO:s förbundsordförande Johnny Mostacero.

OMSLAGSFOTO
Torkel Edenborg

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

Chefredaktören.

Ulrica Ambjörn

Nu tar jag vid

Jag har drogproblem

Trots att jag vare sig dricker alkohol eller använder andra droger har jag drogproblem. Jag menar inte att raljera, eller att förringa problemen för de som lider av ett beroende. Men faktum är att ingen av oss undgår att drabbas av den starka alkoholnorm som präglar samhället. Ingen förskonas heller från de skadeverkningar som följer i alkoholnormens och drogliberalismens spår.

Här är några exempel på vad jag har problem med:

- Alkoholmissbruk är enligt forskaren Robert Room det missbruk som drabbar omgivningen hårdast. Frågan skär genom livets alla områden och de negativa följderna sprider sig som ringar på vattnet till familj, vänner, arbetsplatser och vidare ut i samhället.

- Enbart alkoholmissbruket kostar svenska skattebetalare 66 miljarder kronor årligen.

- Narkotikadöden har ökat snabbt den senaste tioårsperioden.

- Alkohol och andra droger är ett stort hinder för utveckling och fattigdomsbekämpning, i Sverige och globalt.

Samtidigt dränks vi i alkoholreklam, i annonser, tv och sociala medier, och röster höjs för legalisering och liberalisering av narkotikapolitiken. Därför känns det både inspirerande och meningsfullt att jobba på Accent. En tidning som tar drogfrågorna på allvar. Din tidning.

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Pressgrannar:

"De tidigare sätten har inte varit nog. Nu har vi beslutat att begränsa både försäljningen av, och reklamen för, alkohol betydligt."

ESTLANDS HÄLSO- OCH ARBETSMINISTER JEVGENI OSSINOVSKI TILL TT OM MYNDIGHETERNAS PLAN PÅ ATT STOPPA HAPPY HOUR-ERBJUDANDEN.

"Alkoholindustrin lägger i genomsnitt nästan tre miljoner kronor varje dag på att få fler människor att dricka mer."

PATRIC TENGSTRÖM, DISTRIKTSORDFÖRANDE IOGT-NTO I VÄSTERBOTTEN, I DEBATTARTIKEL I NORRAN.

"Frukost är ett bra alternativ till afterwork. Man samlar personalen utan att behöva tänka på alkoholpolicyen."

KATARINA WIDOFF PÅ FÖRETAGET KOMFAB BERÄTTAR I LAG&AVTAL OM VARFÖR DE SATSAR PÅ "BEFORE" WORK ISTÄLLET FÖR "AFTER."

"Det finns ingen laggräns och då är kanske motståndet mindre mot att ta cykeln om man har druckit."

FORSKAREN HENRIETTE WALLÉN WARNER, STATENS VÄG- OCH TRANSPORTFORSKNINGSINSTITUT (VTI), I DAGENS INDUSTRI OM ATT 40 PROCENT AV DE CYKLISTER SOM FÅTT SKALLSKADOR VAR ALKOHOLPÅVERKADE.

Mest läst på accentmagasin.se

Senaste månaden

1. Den krångliga namnfrågan
2. Ett glas om dagen ökar risken för bröstcancer
3. Svårt upptäcka alkoholismens
4. IOGT-NTO-rörelsen har bildat en gemensam förening
5. Anställda påtända – företag flyttar från Colorado
6. Ny app ska underlätta nykterheten efter behandling
7. Värningen på Centralen nådde inte ända fram
8. TV-prästen David: "Jag är helnykterist"
9. Vad är medberoende?
10. Drottningen: svik inte barnen

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.
Pressläggning detta nummer: xx
Nästa nummer kommer ut: xx

Ulrica Ambjörn

Chefredaktör och ansvarig utgivare
073-372 62 51, ulrica.ambjorn@iogt.se

Maria Zaitzowsky Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzowsky@iogt.se

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Nathalie C. Andersson

Digitalredaktör
073-372 62 53, nathalie.andersson@iogt.se

ETC Kommunikation

Layout och produktion

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50
Fax 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundsansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration** (295 kr/år) och **adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Ulrica Ambjörn, tel: 08-672 60 51, accent@iogt.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby.
Obeställt material Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.
Lagring Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll. **Tattidning** Accent finns även som gratis tattidning.
ISSN 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

Vi söker

#intevilkenledaresomhelst

"Det jag gillar bäst med Junis är att alla är välkomna. Det handlar inte om att tävla eller att bara de bästa får delta. Här får alla vara med."

David Gribing

"Det roligaste är att lära känna alla barn man möter i verksamheten, att vara med i deras utveckling under flera år och se hur de mognar och utvecklas."

Yohanna Ljung Funk

Ansök här:

www.intevilkenledaresomhelst.se

"Det gäller att göra verksamhet som är kul för barnen, samtidigt som det känns meningsfullt och utvecklande för oss ledare. Det är en utmaning, men väldigt roligt!"

Tova Alsätra

"Genom Junis har jag gått en DJ-utbildning och arrangerat barn-discon. Det är kul att göra något jag själv tycker om och samtidigt göra något bra för barnen."

Mahmod Wiggo Yousef

Inga brott och friskare invånare i nykter by

ALKOHOL När de 989 invånarna i Tumul slutade dricka alkohol blev de friskare och brottsligheten sjönk till noll. Det skriver Siberian Times.

Sjukligheten har minskat med femtio procent. Efter att puben stängde har istället det lokala gymmet blivit samlingspunkten i byn.

– Vi firar fortfarande födelsedagar och bröllop, och ordnar discon. Utomstående blir alltid förvånade när de ser att det faktiskt är roligare utan alkohol. Dessutom spar vi pengar, säger Fevronia Desyatkina, rektor för den lokala idrottsskolan.

EVA EKEROTH

Nyktra onsdagar i S:t Petersburg på förslag

ALKOHOL En politiker i S:t Petersburg hoppas att hans förslag att förbjuda alkoholförsäljning på onsdagar ska öka produktiviteten och förbättra medborgarnas hälsa. Det skriver Russia Today.

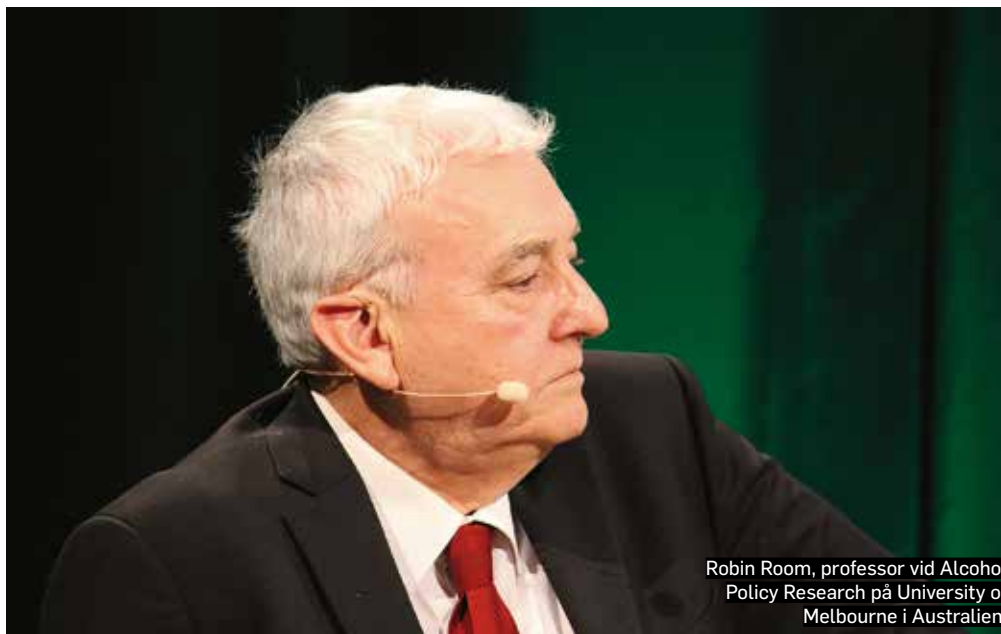
I samma förslag ingår också ett förbud för alkoholförsäljning från 22.00 och 11.00 varje dag.

Nyligen fick Ryssland en federal lag som förbjuder alkoholförsäljning mellan 23.00 och 08.00. Ytterligare restriktioner kan införas regionalt, till exempel har det muslimskt dominerade Dagestan infört förbud mot alkoholförsäljning under Ramadan.

EVA EKEROTH

75

miljoner kronor till världens barn blev resultatet av årets insamling.

Robin Room, professor vid Alcohol Policy Research på University of Melbourne i Australien.

FOTO: EVA EKEROTH

Experter efterlyser internationell alkoholkonvention

På kort tid förändrades politiken och attityderna på tobaksområdet. Detsamma borde vara möjligt på alkoholområdet anser forskare.

ALKOHOL Under Systembolagets jubileumskonferens Agenda 2015 gjorde både Denny Vågerö, professor i medicinsk sociologi vid CHESS, Stockholms universitet och Robin Room, professor vid Alcohol Policy Research på University of Melbourne i Australien, jämförelser mellan alkohol och tobak.

– Sverige har stora möjligheter att gå i spetsen för en global alkoholpolitik, säger Danny Vågerö under konferensen.

Med det menar han att Sverige bör driva frågan i EU och alla andra internationella sammanhang.

– Det behövs en global konvention om alkohol, som ger samma kontroll som på tobaksområdet. Av någon anledning har det varit svårt att få gehör för det i WHO, säger han när Accent i pausen ber honom konkretisera vad han menar.

I ett inlägg under konferensen säger han att de politiska målen på alkoholområdet inte är lika konkreta som på tobaksområdet.

– För tobak har man satt upp konkreta mål för skatter och restriktioner när det gäller tillgänglighet. Alkoholmålen beskrivs i generella ordalag, som att man ska minska skadorna, säger Robin Room till Accent.

I en paneldiskussion efter förmiddagens föredragningar påpekar Robin Room att stora förändringar skett på kort tid på tobaksområdet.

– Det har inte varit samma opinion för alkoholregleringar, men det är lättare för media och politiker att ta itu med tobak eftersom de själva inte röker längre.

Till Accent säger även han att en internationell konvention behövs på alkoholområdet. Han anser inte att de kommersiella krafterna som finns på alkoholområdet kan skyllas för motståndet.

– Tobaksbolagen var ju lika starka, men där kunde man ändå få igenom en förändring. Jag tror snarare att det beror på att det numera är stora klasskillnader i vilka som röker, säger Robin Room.

EVA EKEROTH

Alkohol – den försummade riskfaktorn för HIV

Alkoholens betydelse för spridningen av HIV är underskattad. Det anser Monica Swahn, professor vid Georgia university.

ALKOHOL Cirka 10 procent av de unga i slummen i Ugandas huvudstad Kampala vet att de är HIV-smittade. I själva verket är det fler eftersom många inte testar sig.

– Få studier har gjorts på alkoholens betydelse för spridningen av HIV i Afrika, men under varje sten vi vänder på dyker alkohol upp, säger Monica Swahn, professor vid universitetet i Georgia i USA.

I Uganda samarbetar hon med organisationen Uganda Youth Development Link, UYDEL. Via dem har hon fått kontakt med unga som lever i slummen. Hälften dricker alkohol flera gånger i veckan, 32 procent har fått betalt för sex och 24 procent har

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

blivit våldtagna. Hon anser att perspektivet måste lyftas från individ- till samhällsnivå.

– Alkoholreklamen i Kampala är inte reglerad alls. Längs vägarna har det varit så mycket reklam att det varit svårt att se vägs skyltarna. Nu har man börjat montera bort de största. Man har också förbjudits alkoholförsäljning från mobila kiosker och man talar om att förbjuda de små plastförpackningarna, säger hon.

– Det finns så mycket energi hos de här barnen och man får

FOTO: ISTOCK

sådan respons. Vår forskning dokumenterar situationen och visar på barnens behov. Det är tydligt att där det finns minst resurser finns det mest HIV. Det gör det lättare att argumentera med beslutsfattare.

– Så fort vi får ihop pengar kommer vi att dra igång en kampanj som ska rikta sig till barnen i slummen, säger Monica Swahn.

EVA EKEROTH

Fakta. Unga i Ugandas slum

Monica Swahns undersökning bland unga, 14 och 24 år, i Ugandas slum visar att:

- 33 procent har varit fulla.
- 8,3 procent har fått veta att de är HIV-smittade.
- 24 procent har blivit våldtagna.

- 32 procent har fått betalt för sex.
- 75 procent känner sig ledsna.
- 50 procent dricker minst två gånger per vecka.
- 26 procent köper alkohol i små plastpåsar, sachets.

Postombud kan inte ingripa mot droger i paket

NARKOTIKA Även om ett postombud kan vara övertygad om att det är droger i paketet kan de inte vägra att lämna ut det. Det skriver Handelsnytt.

– Det är jättelätt att få tag på droger för vanliga människor. Det är sorgligt att se att så många unga kommer och hämtar ut paket, säger Theres Sörvåg, som jobbar som postombud på Coop Forum i Piteå, till Handelsnytt.

Sedan förra året pågår ett projekt som ska minska tillgången på droger och öka tryggheten för de anställda. Som en del i projektet har 37 postombud intervjuats. De flesta ser misstänkta paket varje vecka.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

Kvinnor dricker vin, män starköl

ALKOHOL Kvinnor dricker vin, män dricker starköl. Äldre dricker vin, yngre dricker öl, sprit och blanddrycker. Det visar en ny rapport från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN.

Allra mest dricker svenskar under sommarmånaderna juni–augusti och under december. Minst alkohol konsumeras under januari–mars och under oktober, november.

Mer än var femte svensk, 22 procent, har inte druckit alkohol alls de senaste 30 dagarna. Bland kvinnor är siffran ännu högre, 25 procent, mot 19,8 procent av männen.

EVA EKEROTH

Åsa Regnér talade på Junis konferens

På plats när Junis, IOGT-NTO:s Juniorförbund, bjöd in till konferens fanns bland andra barn-, äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regnér.

RÖRELSE Vart femte barn i Sverige lever i en familj med riskbruk. Av dem får bara 1, 25 procent hjälp och stöd av sin kommun. Det visar Junis rapport från i våras: "Barns fullständiga rättigheter". Stödgrupper finns, men kommunerna förmår inte nå alla de barn som behöver stöd.

– Det är ett reellt och akut problem som vi måste hitta en lösning på, säger Åsa Regnér.

Hon understryker vikten av att det finns vuxna som ser och fångar upp barn som lever i gränsmiljöer och i ensamhet, och ger flera konkreta förslag på hur situationen ska förbättras. Bland annat kommer regeringen att föreslå att barnkonventionen blir lag i Sverige.

Förhoppningen är att lagstiftningen träder i kraft 2017. Dessutom kommer regeringen att skjuta till 1 miljard kronor till

FOTO: ANDERS LOWDIN

Åsa Regnér, barn-, äldre- och jämställdhetsminister.

socialtjänsten. Det handlar om stöd för att förbättra rutiner och till att anställa mer personal.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Lisa och Dennis Greve

... anställda på Vit jul respektive UNF, som ideellt engagerat sig i ett projekt för att stötta IOGT i Polen.

Hur kommer det sig att ni hamnade i Polen?

– Vi fick frågan av IOGT International om vi ville utbilda IOGT Polen i organisationsutveckling och ledarskap. Det är ju sådant vi jobbar med hemma. Att få dela med sig är stimulerande och kul.

Vad är det ni har utbildat dem i?

– Organisationsutveckling, ledarskap, och hur man jobbar i grupp. Vi tillhandahåller verktygen, men det är de som snickrar ihop lösningen.

Vilka är IOGT Polens största styrkor?

– Att de är så bra på att få människor att jobba med dem. Folk dras till dem. De har många volontärer knutna till sig. Och så har de ett fantastiskt driv, stort engagemang. De skapar nya grejer och har mod att prova nya idéer.

Vilka utmaningar väntar dem?

– Att gå från ideell spontan energi till att skapa strukturer och förutsättningar för andra att göra samma sak. Det är nödvändigt för att bygga en stabil bas. Men det problemet har de själva identifierat, så det finns goda förutsättningar för att det ska bli en stor och stark organisation.

EVA EKEROTH

När alkoholen står i vägen för utveckling

Alkohol är ett hinder vid bistandsarbete. Det var temat för den konferens som IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete arrangerade den 22 oktober.

ALKOHOL Att alkohol är ett utvecklingshinder tycks vara en relativt ny insikt i biståndsvärlden. De senaste åren har IOGT-NTO-rörelsens internationella avdelning arbetat med att öka medvetenheten.

Ett erkännande kom när FN:s utvecklingsprogram, UNDP, bestämde sig för att börja arbeta med alkoholfrågan.

– Men det har funnits mycket mera motstånd än jag kunde tänka mig, säger Dudley Tarlton, programspecialist på UNDP.

På lokal nivå kan alkoholfrågan vara ett stort hinder för utveckling.

– Isolera inte alkoholfrågan. I Kenya är det ont om vatten och

Elizabeth Ogott, projekt-koordinator på Kenya Girl Guides Association, KGGA.

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

det går åt massor med vatten för att skapa alkohol. Alkoholfrågan måste inkluderas i både miljöarbete och jämställdhet, säger Elizabeth Ogott, projektkoordinator på Kenya Girl Guides Association, KGGA.

En man berättar att i Kamerun dricker en man två stora glas Guinness-öl innan han träffar en tjej. Guinness sägs öka potensen och att inte dricka skulle bädga för en dålig prestation i sängkammaren.

Eva Jacobson, projektledare för RFSU:s internationella verksam-

het, tycker att berättelsen säger en del om alkoholens roll.

– Jag inser att det handlar om normer och sexualitet. Det har varit intressant att diskutera ur det här perspektivet. Det gör vi inte så ofta i RFSU, säger Eva Jacobson till Accent.

Även Per-Åke Andersson, ansvarig för konferensen i IOGT-NTO-rörelsens vägnar, är nöjd.

– Det var både en och annan generalsekreterare här i dag. Det visar att det finns förutsättningar för förändring, säger han.

NATHALIE C. ANDERSSON

Halv miljon till IOGT-NTO:s lokala flyktingarbete

IRÖRELSE Varje år har IOGT-NTO-föreningar, eller nätverk av medlemmar som vill driva lokala projekt grundande i organisationens grundsatser om solidaritet, demokrati och nykterhet, möjlighet att söka pengar ur en pott på två miljoner kronor. Med anledning av flyktingkrisen utökas potten med en halv miljon kronor. Fram till den 31 december, eller så länge pengarna räcker, kan medel

sökas för fortsatt arbete med att välkomna flyktingar.

– Den ideella kraften och engagemanget vi ser nu visar upp våra medlemmars bästa sida och det vill vi naturligtvis stötta. De som jobbar med detta ska inte behöva lägga en massa tid och energi på att söka medel från andra håll, även om de också får hjälp från andra än

IOGT-NTO. Vi vill att de ska kunna lägga huvudfokus på att bedriva verksamhet, säger IOGT-NTO:s ordförande Johnny Mostacero.

Han tillägger att de extra pengarna även är ett sätt att visa att IOGT-NTO är en modern, traditionell folkrörelse, som har en god organisatorisk förmåga och klarar att agera på kort varsel.

– Det här visar konkret att vi är mer än bara en nykterhetsrörelse. Vi jobbar också för demokrati, solidaritet och allas lika värde, säger Johnny Mostacero.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: ISTOCK

Tandborst-10:an – sjuåriga Moqis insamlingsidé

Enkelt och lätt att komma ihåg. Så tänkte sjuåriga Moqi Tayanin när han kom på hur han skulle kunna hjälpa kvinnor i Laos.

RÖRELSE IOGT-NTO-rörelsens internationella verksamhet fick ett brev som berättade att sjuåriga Moqi Tayanin och hans mormor Ninnie Johansson skickat 1 230 kronor i gåva. Varje gång de borstat tänderna har de lagt en tia i en mugg.

– Under kongressen i Lund deltog vi i en internationell kväll. Där skulle vi komma på sätt att samla in pengar till den internationella verksamheten. Då kom mitt barnbarn på Tandborst-10:an, säger Ninnie Johansson.

Med sin gåva vill de stötta kvinnor i Laos.

– Det landet ligger oss närmast om hjärtat. Kvinnorna där är starka. De har fått gå igenom mycket och många har förlorat makar och bröder och ensamma fått dra tunga lass.

Att Laos ligger Moqi Tayanin och Ninnie Johansson nära beror på att Moqis farfar, Damrong Tayanin, kom därifrån.

– Han var en välkänd shaman i Laos som hamnade på Lunds universitet, säger Ninnie Johansson.

Sara Heine, chef för IOGT-NTO:s internationella verksamhet, blev glad över bidraget.

– Det är ett fantastiskt initiativ och ett fint bidrag till verksam-

heten. Särskilt roligt är att det är gjort med tanke och engagemang och att initiativet kommer från Moqi själv, säger hon.

Kommer pengarna att gå till verksamheten i Laos?

– Ja, om de har skrivit det någonstans när de satte in pengarna. Då öronmärks pengarna och får bara användas till det ändamål som givaren önskat, säger Sara Heine.

EVA EKEROTH

NBV säger upp samarbete med moské

RÖRELSE Under ett föredrag sa en imam i Halmstad att tron på islam gör barn immuna mot viruset homosexualitet. Föreläsningen ingick i en studiecirkel som församlingen anordnade tillsammans med Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet (NBV) i Halmstad. Den spelades in och lades ut på Youtube.

– Trots att vi upprepade gånger bad att få ett möte med imamen dök han aldrig upp. Då valde vi att avsluta vår verksamhet i församlingen. Imamens uttalande strider mot våra värderingar om demokrati och allas lika rättigheter, säger Åke Marcusson, förbundsrektor på NBV.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: ISTOCK

Kokain smugglades blandat med ris.

Kokainris på väg till Europa

NARKOTIKA En ovanlig smuggelmetod – kokain absorberat i ris – har upptäckts av tullarna i Argentina. De många 50-kilosäckarna var märkta som donationer för ett av FN:s matprogram i Afrika, rapporterar AFP. I riset har tullarna kunnat säkra ungefär 30 kilo kokain avsett för Europa.

Drogen var inte synlig för blotta ögat, utan hade troligen blandats i vatten med riset som sugit upp kokainet. Tullens narkotikahundar fann kokainet gömt i 920 säckar med ris.

SVEN LILJESSON/DRUGNEWS

BILDEN

Tjugo glas per film. Så mycket dricker i genomsnitt Daniel Craig som James Bond, och sätter därmed rekord som historiens törstigaste James Bond. Nyktrast är Timothy Dalton med 4,5 glas per film.

KOMMENTAREN

Våga släpp kontrollen – och dansa loss

Jag läser att tidningen Metros reporter varit på nykter klubb. Det var svårt att slappna av och släppa loss, skriver reportern. Hur gör man utan alkohol?

Alkoholnormen slår till igen, tänker kanske en del då. Men handlar det egentligen om det? Vi pratar mycket om normer i samhället, hur de begränsar oss och våra liv, hur de måste ändras. Det är förvisso sant – men är det hela sanningen?

Jag tror att de största begränsarna för våra liv inte är de normer som omger oss, utan helt enkelt vi själva. Det är vi själva som säger "det går inte". Det är vi själva

som ängsligt frågar: ser jag konstig ut när jag gör så här? Tycker de andra att jag dansar dåligt?

I värsta fall dansar vi inte alls. Vi låter tankarna hindra oss och säger till oss själva att vi inte kan, att det är tråkigt, att vi hellre vill stå i hörnet, zippa på en alkoholfri

drink och se lite svåra ut. Men är det så? Gör vi ett medvetet val – eller styrs vi av en rädsla för att göra fel, vara fel?

Den som har roligt och gör något den tycker om bryr sig inte om hur den ser ut. Den personen kan dansa, sjunga, spela Minecraft eller göra vad som helst utan problem.

När vi lever i det vi gör, när vi vågar vara oss själva, då spelar det ingen roll vad alla andra tycker. Då är vi – då tänker vi inte. Då bryr vi oss inte om vilka fasader vi visar upp.

Så: våga släpp kontrollen – och dansa loss. Livet blir roligare så, och då trotsar vi inte bara normerna, då trotsar vi även våra egna rädslor – och det gör att vi växer.

NATHALIE C. ANDERSSON

FOTO: EVA EKEROTH

Nathalie C. Andersson

Trådlös alkoholmätare kopplad till mobilapp testas just nu på Akademiska sjukhuset i Uppsala.

FOTO: JAPANEXPERTERNA.SE/FLICKR/CC BY 2.0

App ska hjälpa efter behandling

På Akademiska sjukhuset i Uppsala och på Nämndemansgården testas just nu en trådlös alkoholmätare som kopplas till en mobilapp. Tanken är att personer med alkoholberoende ska få hjälp att hålla sig nyktra.

ALKOHOL Flera gånger om dagen kommer användaren att uppmanas att blåsa samtidigt som ett foto tas. Informationen lagras i en databas som personens terapeut har tillgång till.

– Fördelen är att patienten kan få fortsatt stöd att hålla sig nykter efter en behandlingsinsats, eller mellan besöken i öppenvården. Det kommer flera påminnelser om dagen. Blåser man ofta stänger man fönstret för att dricka, säger Elin Karlberg, projektledare på Innovation Akademiska, till Accent.

Systemet är flexibelt och kan anpassas efter både patientens och terapeutens behov och önskemål.

– Terapeuten kan välja att få meddelande i realtid eller att själv logga in och läsa. Uppmaningarna att blåsa kan antingen skickas ut

slumpmässigt eller inom i förväg bestämda tidsintervall. På det sättet kan man anpassa systemet så att det fungerar även för personer som har ett jobb som gör att de inte kan blåsa vilka tider som helst. Andra behöver få det slumpmässigt för att klara att hålla sig nyktra, säger Elin Karlberg.

Hon påpekar att mätarna är väldigt känsliga.

Beroendemottagningen på Akademiska sjukhuset har varit med och utvecklat systemet som består av en trådlös alkoholmätare, en app och en webbportal för vårdgivare.

– Innovation Akademiska blev kontaktade av Kontigo Care och vi såg till att de fick kontakt med beroendemottagningen här på sjukhuset som nappade på idén och har spelat en viktig roll under utvecklingen genom att ställa krav från sjukvårdens och patienternas perspektiv. Grundaren av företaget, Daniel Benitez, har själv haft alkoholproblem. Det här är en produkt som han saknade när han skrevs ut från behandling, säger Elin Karlberg.

Två forskningsstudier pågår just nu, hundra personer ingår i studien på Akademiska sjukhuset och lika många på Nämndemansgården. Hälften av patienterna får använda appen och hälften utgör kontrollgrupp.

EVA EKEROTH

IOGT-NTO-rörelsen har bildat en gemensam förening

IOGT-NTO-rörelsen ideell förening är en rörelse-gemensam förening som ska hantera insamling, Vit jul och internationell verksamhet.

RÖRELSE Vid ett möte den 29 september med IOGT-NTO-rörelsens riksstyrelse bildades IOGT-NTO-rörelsen ideell förening och en interimstyrelse tillsattes. Den 1 december hålls första årsmötet och en ordinarie styrelse tillsätts.

Bakgrunden är att förbunden vill att fler verksamheter, som Vit jul och insamling, drivs i den gemensamma organisationen. På sikt hoppas man att den nya föreningen ska säkra rörelsens ekonomi.

– Från första januari 2016 kommer Vit jul och insamlingsverk-

FOTO: IOGT PRESSBILD

samheten att ligga under den nya föreningen. Året efter flyttas internationella institutet dit. Driften av verksamheterna kommer även i fortsättningen att ligga under IOGT-NTO. Vi som jobbar med de här verksamheterna kommer att ha IOGT-NTO som arbetsgivare, säger Sara Heine, chef för IOGT-NTO-rörelsens internationella verksamhet.

Dessvärre kan inte det gamla 90-kontot användas framöver. – Det nuvarande kontot får bara användas för insamling till den internationella verksamheten. Man får inte ändra ändamålet för ett insamlingskonto och man får inte heller ha två konton i samma organisation. Om vi vill kunna samla in pengar till verksamheter i Sverige så måste vi ansöka om ett nytt 90-konto, säger Sara Heine.

Svensk insamlingskontroll delar ut 90-konton och kontrollerar att de insamlade medlen går till rätt ändamål.

– Vi har haft kontinuerlig kontakt med dem under den här processen. Under en period kommer vi att få ha dubbla konton så inga gåvor försvinner, säger Sara Heine.

EVA EKEROTH

Vit jul och insamlingsverksamheten under en ny förening.

Miljöfrågan blir del av IOGT-NTO:s internationella arbete

RÖRELSE Från och med i år blir miljöfrågan en naturlig del av IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete.

– När vi vill nå våra mål kan vi inte kliva över lik. Vi behöver jobba för en bra värld, och även om vi fokuserar på alkohol behöver vi arbeta hållbart, säger Sara Heine, chef för IOGT-NTO-rörelsens internationella verksamhet.

Den nya inriktningen, att invol-

vera miljöfrågan i alla projekt, beror på nya direktiv från Forum Syd. Men miljöfrågan är även aktuell eftersom IOGT-NTO:s kongress tog ett beslut om att organisationen ska arbeta mer med miljöfrågor.

– Jag tror inte på att klara av miljöfrågan i ett projekt – den behöver genomsyra allt vi gör. Hur vi reser, hur vi använder resurser, hur vi hjälper våra partnerorga-

nisationer med frågan. Vi ska inte göra något dåligt för miljön och vi ska helst göra saker som förbättrar miljön i de projekt vi arbetar med. Det här är ingen värdefråga, det är en ödesfråga, och vi ska arbeta med det här precis som vi tycker att alla andra organisationer ska ta hänsyn till alkoholfrågan, säger Sara Heine.

NATHALIE C. ANDERSSON

Apotekare vill inte sälja marijuana

NARKOTIKA Två företag i Uruguay har fått licens för att odla cannabis för kommersiellt bruk. Det skriver Svenska Dagbladet.

Uruguays regering uppmanar apoteken att börja sälja drogen, men apotekarna protesterar. De anser att droger skadar hälsan även när de säljs lagligt.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

Anställda påtända – företag lämnar Colorado

NARKOTIKA Företaget Little Spider Creations, som tillverkar skräckprodukter som rekvisita till nöjesparker och museer, har funnits i Denver i 24 år. Nu har de flyttat till South Carolina. Det rapporterar 9 news.

– Allt för många anställda började komma påverkade till jobbet efter legaliseringen av marijuana, säger ägaren Marc Brawner till 9 news.

Efter att ha avskedat flera medarbetare fattade han beslutet att flytta företaget.

– Huvudorsaken till att vi flyttade var marijuana. Den tog sig in i vårt företag. Hälften av skulptörerna kom till jobbet påverkade. De var inte produktiva och kvaliteten blev lidande, säger han.

EVA EKEROTH

97

nya medlemmar blev resultatet av årets värvning på centralstationerna i Malmö och Stockholm.

Ensamma flyktingbarn möter droger på boende

NARKOTIKA Ensamkommande flyktingbarn klumpas ihop på boenden. I den utsatta miljön är det svårt att stå emot trycket att använda alkohol och andra droger. Aftonbladet har pratat med Mohamed Rage som kom till Sverige för tre år sedan. Han var då 17 och blev erbjuden hasch efter bara några månader.

– Det fanns droger på alla de boenden jag placerades på, säger han till Aftonbladet.

Mohamed Rage anser att det är ett problem att barn med olika språk, kultur och religion klumpas ihop.

– Där jag bodde fanns det bara en annan kille från Somalia. Jag kunde inte prata med någon annan. Det här gör att man blir ännu mer utsatt. Man söker sig till dem från samma land och om det bara finns en eller två och de tar droger, är det lätt att själv börja. Myndigheterna förstår inte det här, säger han till Aftonbladet.

I dag är han ordförande för Sveriges invandrare mot narkotika, SIMON, i Boden och har startat ett fotbollslag i Luleå för invandrare och svenskar.

EVA EKEROTH

Visst skapar det utmaningar för oss, men det innebär även att vi drivs till att bli ännu mer uppfinningsrika."

Niclas Sjöbeck, kreatör på PR-byrå Golin som tagit fram ett vatten på ölflaska och på så sätt gör reklam för ölet Pilsner Urquell.

FOTOISTOCK

En studie på råttor visar att OSU6162 kan stabilisera dopaminnivåerna utan att ge berusning.

Läkemedel mot beroende kan snart vara verklighet

Forskare vid Karolinska institutet och Sahlgrenska akademien håller på att ta fram ett läkemedel som kan komma att användas mot alkoholberoende.

ALKOHOL Nyligen har två studier med preparatet OSU6162, som stabiliserar dopaminfrisättningen, publicerats. Resultaten är lovande.

– Det som är unikt är att medlet både kan höja och sänka dopaminnivåerna, säger Pia Steensland, docent vid institutionen för klinisk neurovetenskap vid Karolinska Institutet, och medförfattare till båda de aktuella studierna.

Dopamin är en signalsubstans i hjärnans belöningssystem som gör att vi mår bra. Alkohol ökar frisättningen av dopamin vilket ger en berusande känsla. Men hos den som dricker alkohol ofta avtrubbas belöningssystemet och effekten blir mindre dopamin. Det är det som driver suget och gör så att allt större mängder alkohol krävs för att ge berusning. Till slut dricker man för att inte må dåligt. Ett beroende har uppstått.

I en studie på råttor visar doktoranderna Kristin Feltmann och Ida Fredriksson att OSU6162 kan stabilisera dopaminnivåerna utan att ge berusning. Samtidigt kan preparatet förhindra den svacka som kommer under abstinensen.

I en annan studie har Lotfi Khemiri, som också är doktorand på KI, studerat effekten på 56 personer. Hälften behandlades med OSU6162 under två veckor, andra hälften fick placebo. Dag 15 utsattes deltagarna för olika situationer som antas utlösa ett alkoholsug. Resultaten visar att de försökspersoner som behandlats med OSU6162 inte uppskattade första klunk alkohol och upplevde mindre sug. Särskilt stor skillnad märktes för personer med sämre impuls kontroll.

– Impulsiva personer verkar ha större risk för återfall. Det kan

vara de som främst kan komma att dra nytta av medlet, säger Pia Steensland.

Än är det för tidigt att säga när läkemedlet kan komma ut på marknaden.

– Det hänger på ekonomi. Vi måste göra fler studier som sträcker sig över längre tid först för att se om OSU6162 minskar det faktiska intaget av alkohol, säger Pia Steensland.

Hon har ändå ingen övertro på läkemedelsbehandling av beroende.

– Ett piller löser inte hela problemet. Kan det hjälpa patienten att dämpa suget och minska drickandet så är det ett stort framsteg. Det ökar patientens kraft att ta tag i den livsstilsförändring som behövs, säger Pia Steensland.

Rättigheterna för OSU6162 ägs av Nobelpristagaren Arvid Carlsson, professor emeritus vid Sahlgrenska akademien, Göteborgs universitet, som med sitt team från början tog fram substansen.

EVA EKEROTH

NBV satsar på aktiviteter för flyktingar och nyanlända

NBV och andra studieförbund får under hösten dela på 30 miljoner kronor i statliga medel för aktiviteter för asylsökande.

I RÖRELSE Regeringen har nyligen tilldelat studieförbunden 30 miljoner kronor för att under hösten anordna aktiviteter för asylsökande redan under asyltiden. Det gäller insatser för att stärka kunskaper i svenska och kunskaper om det svenska samhället, men också att främja deltagande i samhällslivet.

NBV, Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet, är med på tåget och satsar nu på att hjälpa flyktingar och nyanlända in i det svenska samhället. Av pengarna har NBV fått cirka tre och en halv miljon.

NBV Norr har koncentrerat sin verksamhet till Boden, Älvsbyn och Luleå, där många, främst från Syrien, bor på asylboenden.

– Fokus ligger på teoretisk undervisning, men även praktisk. Det kan handla om att följa med till butiker och myndigheter för att flyktingarna ska få praktisk träning och möta vardagliga situationer i det svenska samhället. Vi samarbetar tätt med Röda Korset för att ge en så bra svenskintrödd som det bara går, säger Stina Gezelius, verksamhetsansvarig på NBV Norr.

Under augusti deltog 50 flykt-

ingar och asylsökande i NBV:s studiecirkel i Boden, Älvsbyn och Luleå. Ambitionen är att NBV Norr ska möta och hjälpa åtminstone 350 flyktingar i den här första satsningen, som löper mellan den 1 augusti och den 31 december 2015.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: TORKELE EDENBORG

Fokus ligger på teoretisk undervisning, men även praktisk.

Gävle kommun kan få domstol för narkotika

NARKOTIKA En domstol som följer upp missbrukare som döms för narkotikabrott kan bli verklighet i Gävle. Det skriver Arbetarbladet.

I USA har särskilda domstolar, så kallade Drug courts, funnits sedan mitten av nittioalet och sexton länder har följt efter, bland andra Norge.

– Det unika med den här typen av domstol är att man följer upp den dömda även efter att straffet är avklarat, säger Johnny Gustafsson, drogsamordnare på Gävle kommun, till Accent.

EVA EKEROTH

100 000

kronor får den som tilldelas Systembolagets nya Kunskapspris för framstående alkoholforskning.

Deltagare i en av IOGT-NTO-rörelsens barnaktiviteter.

Inget barns upplevelse av julen ska behöva konkurrera med vuxnas drickande.

Många barn och unga har det tufft under julen på grund av att vuxna dricker för mycket. Kampanjen Vit jul syftar till att uppmärksamma detta – men också att göra något åt det! Tillsammans med våra ideella och dig som företagsgivare kan vi anordna julaktiviteter för barn och unga i hela landet. Och öppna fler dörrar för ett julfirande fyllt av glädje och gemenskap.

Som företagsgivare får du vår odelade tacksamhet. Du får ett diplom, personlig återkoppling och möjlighet till fortsatt engagemang. Men viktigast av allt är vetskapen om att du bidragit till att fler barn har fått skratta under julen och känner hopp om framtiden.

Skänk en gåva på www.vitjul.se/foretag så att fler barn får fira jul i en trygg miljö utan att konkurrera med alkoholen.

IOGT-NTO-RÖRELSEN

SPRUTBYTEN

SPRUTBYT PÅ SIN SPE

ESFRÅGAN TS

Sedan lagen ändrades har sprutbyten för injicerande narkomaner öppnats på fem svenska orter och fler är på gång. Bengt Svensson, professor i socialt arbete, är positiv till sprutbytesprogram, men **IOGT-NTO säger nej och vill hellre se riktig vård.**

TEXT **SVEN ROSELL** FOTO **PIERRE ANDERSSON**

I Malmö och Lund har sprutbytesprogram funnits i snart 30 år.

Accent har besökt sprutbytet i Malmö och också träffat Andreas som deltagit i programmet.

Ett väntrum med plaststolar längs väggarna. Bakom skjutbara glasluckor en sköterskemottagning. Sprutbytet i Malmö ser ut som vilken sjukhusavdelning som helst. Men det här är en mottagning som tillhandahåller kostnadsfritt är uppsatt.

– Det här är vad vi delar ut, säger undersköterskan Sussi och visar en tavla där ”verktygen” och annat som mottagningen tillhandahåller kostnadsfritt är uppsatt.

Där finns nålar i fyra olika grovlekar och längder plus sprutor (pumpar) i olika storlek, filter, spritservetter för rengöring av huden, kondomer, plast- och aluminiumkopp. Besökaren kan välja mellan 20 sprutor och 20 kanyler, eller 10 sprutor och 30 kanyler per dag. Allt material är avsett att användas endast en gång. En person som injicerat länge kan behöva

flera kanyler innan sticket lyckas. Först slänger besökaren sina använda kanyler och sprutor i en behållare. Därefter lämnar sköterskorna över nya.

– Läkarbesöken handlar oftast om hudinfektioner. Vid varje besök pratar vi om vikten av god hygien och förespråkar totalt injektionsstopp. De flesta besökare är inte mottagliga för det just då, men

4 700

personer har skrivits in på sprutbytet i Malmö sedan starten 1987.

kanske en annan dag, säger Marianne Alanko Blomé, specialistläkare och medicinskt ansvarig för Sprutbytet i Malmö.

Injicering är inte tillåten inne på sprutbytet och droghandel får heller inte förekomma. Toaletten är övervakad och om någon injicerar inne på mottagningen resulterar det i två veckors avstängning. Men det har bara skett någon enstaka gång.

Var tredje månad tas blodprov för att undersöka eventuell förekomst av hiv eller hepatit C eller B hos besökarna. Alla som inte haft hepatit A eller B erbjuds vaccination, vilket de flesta tackar ja till. En barnmorska arbetar på mottagningen en gång i veckan och en kurator på halvtid finns.

Huvudsyftena med sprutbyte är två: att förhindra blodsmitta och att verka för drogfrihet. Sprutbyten finns, förutom i Malmö och Lund, sedan lagen ändrades 2006 även i Helsingborg, Kristianstad, Kalmar och Stockholm. Fler ligger i startgroparna på andra sjukhus i Skåne och Blekinge.

Den nedre åldersgränsen är 20 år och medianåldern för nya besökare är 29. Många som skrivs in på sprutbytet gör bara enstaka besök, medan andra hämtar rena kanyler och sprutor och lämnar sina använda nästan dagligen. En del blir drogfria, andra går över till substitutionsprogram, och åter andra fortsätter att injicera narkotika utan att besöka sprutbytet, eller återkommer efter en tid. Rena sprutor och kanyler går att få tag i på andra sätt, till exempel via internet, på svarta marknaden eller gratis på härbärgen i Köpenhamn. I många andra länder säljs sprutor receptfritt på apotek.

En dryg fjärdedel av sprutbytets besökare är kvinnor. Av de som blir gravida väljer tre av fyra att göra abort. Men de som väljer att fullfölja graviditeten brukar vara starkt motiverade för drogfrihet och tas omedelbart in för avgiftning. För att kvinnan ska klara att vara drogfri och barnet födas utan skador får de särskilt stöd av ett nätverk bestående av barnmorska,

"Vid varje besök pratar vi om vikten av god hygien och förespråkar totalt injektionsstopp."

MARIANNE ALANKO BLOMÉ

kurator, socialtjänst och läkare under hela graviditeten. Gravida kvinnor är de enda mottagningen inte delar ut rena sprutor och kanyler till.

– Vi tycker att vi måste skicka ut tydliga signaler om att man inte ska injicera när man är gravid, förklarar Marianne Alanko Blomé.

För många går det bra att klara av att vara drogfria under graviditeten, men senare i livet är det vanligt med återfall. Flera kvinnor som besöker sprutbytet har fått sina barn omhändertagna.

– Ungefär 60 procent är smittade av hepatit C när de kommer hit första gången. Bland kvinnorna var det hela 86 procent 2013, vilket är oroväckande, men de smittade har blivit färre under de fem senaste åren, säger hon.

Hepatit C är en förrädisk smitta eftersom den som blivit smittad inte märker det meddetsamma. Symtomen tolkas kanske som effekter av missbruket. Det innebär att leverskador kan utvecklas, och så småningom levercancer. Det finns läkemedel, men de är dyra. Mellan åren 2000 och 2010 upptäcktes inga nya fall av hiv-smitta i Malmö. År 2011 upptäcktes två fall, i båda fallen hade patienterna smittats utomlands. Enstaka fall av hepatit C upptäcks bland förstagångsbesökarna.

Anhängarna av sprutbyte framhåller gärna att verksamheten ger samhället en kontaktyta med en grupp som inte nås på annat sätt, eftersom de sällan går på hälsokontroller eller till vårdcentraler. Sprutbytet fungerar som en vårdcentral för dess besökare. Genom kontakt med en besökare kan denne emellanåt också

400

av sprutbytets besökare i Malmö har förts över till substitutionsprogrammen.

locka med sig någon av sina missbrukarkompisar som sprutbytet annars aldrig hade fått kontakt med.

– Vi är viktiga för den här gruppen som är väldigt tyst där ute. De kommer in till oss och diskuterar om de ska gå över till metadon eller subutex. Det är klart att du ska, svarar vi. Ge livet en chans, säger

"De kommer till oss och diskuterar om de ska gå över till metadon. 'Ge livet en chans', svarar vi."

BRITT

Britt, sjuksköterska på sprutbytet sedan snart tio år.

Sussi berättar att många kommer in för att fråga om råd när det gäller annan vård. En besökare med benbrott vände sig till exempel först till sprutbytet som hjälpte honom vidare till akuten.

Personalen lär känna dem som gör återkommande besök på mottagningen, men det finns också en stor grupp som bara dyker upp vid enstaka tillfällen. Tidigare var missbrukarna lättare att gruppera efter huvuddrog, i dag däremot är blandmissbruk betydligt vanligare. Många byter huvuddrog av olika anledningar, andra

5500

besök gjordes av 569 besökare under 2014.

blandar och stoppar helt enkelt i sig det de kommer över.

Fram till slutet av augusti i år hade nästan 70 nya besökare skrivits in på sprutbytet i Malmö. Tolv av dem, varav tre

hitflyttade från Stockholm, skrevs in efter semesterperioden. Vid alla nyinskrivningar görs en intervju med ett batteri av frågor. Personalen ser ofta ett mönster där missbruket trappats upp under tonåren.

– De har ofta börjat med nikotin och alkohol i tolvårsåldern, eller i de tidiga tonåren. Sedan följer cannabisbruk, därefter börjar de med amfetamin, eller med att röka heroin, i sextonårsåldern, och sedan med att injicera vid tjugo.

En fråga är vad som händer med dem som börjar injicera i 20-årsåldern eftersom det dröjer i snitt nio år innan de uppsöker sprutbytet. Marianne Alanko Blomés tolkning är att en del heroinister kan

PROFESSORN:

Ideologi väger tyngre än förnuft

Forskningsstödet för sprutbytesprogram är gott menar Bengt Svensson, professor i socialt arbete vid Malmö högskola.

Bengt Svensson gjorde en första studie om sprutbytena i Lund och Malmö redan i slutet av 1980-talet. Han har skrivit flera böcker om narkotikapolitik och narkotikaanvändning och har haft kontakt med sprutbytet sedan starten. En fältstudie bland narkotikamissbrukare i Malmö resulterade i en doktorsavhandling som blev boken Pundare, jonkare och andra (2:a upplagan 2007).

– Detta har alltid varit en fråga där ideologi har vägt tyngre än förnuft och fakta hos vissa aktörer, säger han.

Ett argument som används bland dem som är tveksamma till sprutbyten är att forskningen inte är entydig vad gäl-

ler nytta och effekt. Svårigheten på det här området, påpekar Bengt Svensson, är att det inte är möjligt att göra studier av effekt med statistiskt slumpmässiga experimentgrupper och jämföra dem med kontrollgrupper.

– Den typen av studier går inte att genomföra eftersom det inte går att hålla kontrollgruppen ren från sprutor från experimentgruppen. Det vore också etiskt oacceptabelt.

Trots detta menar Bengt Svensson att forskningsstödet för sprutbytesverksamhet är gott. En slutsats som delas av WHO och svenska Folkhälsomyndigheten.

– Inom EU finns egentligen ingen opposition mot sprutbyte. Förutom i Sverige finns motstånd bara i Ryssland och bland republikanerna i USA, säger Bengt Svensson. ■

PIERRE EKLUND

klara ett arbete och en relation ungefär så länge, men att det därefter går snabbt utför. Många drar sig i det längsta för att göra sitt första besök på sprutbytet.

– Deras kompisar säger att det beror på registreringsskräcken. De vill inte visa legitimation. Vi måste intyga att vi har sjukvårdssekretess och att vi dessutom har vårt eget journalsystem, oåtkomligt för andra. Det är nu samordnat med de andra sprutbytena, säger Marianne Alan-ko Blomé.

Vid tiden för vårt besök är de ökade dödsfallen av överdoser på tapeten. Här väntar sprutbytena på tillstånd att distribuera motgiftet naloxon, i form av

61 545

sprutor delades ut och 56 510 (92 procent) lämnades tillbaka till sprutbytet i Malmö förra året.

nässpray, till besökarna. Det kan användas av personer som överdoserat, och erfarenheterna, bland annat från Danmark, är goda. Sprutbytena, Stadsmis-

sionen och substitutionsmottagningarna väntar på att Läkemedelsverket ska godkänna metoden.

Några dagar efter besöket på sprutbytet möter Accent Andreas, 42, som deltagit i sprutbytesprogrammet under fyra och ett halvt år (därav ett år då han var drogfri). Av nyfikenhet testade Andreas amfetamin på ravefester under nittiotalet. Hans langare injicerade amfetamin och Andreas började också. När amfetaminet inte gav önskad effekt gick han över till att injicera heroin.

– Jag har alltid varit destruktivt nyfiken, säger han.

116 471

kanyler delades ut och 100 654 lämnades in (86 procent). De som inte återlämnades kan ha omhändertagits av polis, eller lämnats på ett härbärge eller behandlingshem.

Andreas kände till sprutbytet och skrev in sig där en kort tid efter injiceringsdebuten och gick sedan dit varje vecka. I dag önskar han att han gått dit ännu oftare. Venerna förstörs av kanyler som används flera gånger eftersom de blir trubbigare för varje gång de sticks genom huden.

– De har ett väldigt bra bemötande på sprutbytet. Klimatet är vänligt, inget moraliserande. Och så var det viktigt att få information om smittorna.

Informationen gjorde starkt intryck och gjorde honom försiktigare.

– Det finns så mycket okunskap och myter bland narkotikaanvändarna, konstaterar han.

Andreas jobbade heltid som truckförare på ett lager och bodde i egen lägenhet under åren han missbrukade. Lönen räckte till hyran och till heroin för halva månaden. Föräldrarna kom ofta hem med mat till honom. För att finansiera missbruket stal han kapitalvaror från lagret där han jobbade. När det upptäcktes blev han avskedad. Nu är det flera år sedan han slutade med heroinet och han har gått över från sprutbytet till metadonprogrammet.

Andreas har i dag en praktikplats och söker anställning. Fritiden ägnar han helst åt att läsa, mest facklitteratur. Han är inställd på att behöva metadon resten av livet. Tolvstegsprogrammet passade honom inte. Övergången från att vara aktiv missbrukare till att komma igång på substitutionsprogrammet var en nervös

tid för Andreas. Han undvek vissa platser och miljöer för att inte råka möta personer som var aktiva narkomaner. ■

Anmärkning. Sprutbytets policy är att inte gå ut med sköterskornas efternamn i media. Andreas heter egentligen något annat.

"De har ofta börjat med nikotin och alkohol i tolvårsåldern, eller i de tidiga tonåren."

SUSSI

"Studierna visar inte någon effektivitet när det gäller social integrering av missbrukare."

SIMON HOLMESSON

IOGT-NTO: Vi vill ha riktig vård

Sprutbytesprojekt tar resurser från vård som syftar till att göra människor drogfria.

Det menar Simon Holmesson, politisk sekreterare för alkohol- och narkotikafrågor på IOGT-NTO.

I IOGT-NTO:s drogpolitiska program, antaget av kongressen i somras, säger organisationen nej till sprutbytesprogram. I programmet hänvisas till att den påvisade skyddande effekten är liten och att sprutbytesprogram inte hjälper människor att bryta sitt beroende.

– IOGT-NTO ser sprutbyte som något man gör istället för att gå hela vägen och hjälpa individen att bli fri från sitt missbruk. Det en åtgärd som riktar in sig på smittspridning, men den plockar fortfarande pengar från samma pott som används till vård och behandling, säger Simon Holmesson, politisk sekreterare för alkohol- och narkotikafrågor på IOGT-NTO.

Till skillnad från Bengt Svensson, professor i socialt arbete vid Malmö Högskola, som intervjuas i artikeln här intill,

tycker inte Simon Holmesson att forskningen entydigt talar för sprutbyten.

– Studierna visar inte någon effektivitet när det gäller social integrering av missbrukare, det hjälper dem inte att bli drogfria. När det gäller smittskyddande effekter finns det studier som visar att sprutbyten fungerar, men det finns också studier som visar motsatsen. Att arbeta med smittspridningen är ett sidospår om vi inte arbetar med att få människor drogfria i vård och behandling.

Men finns det verkligen en motsättning här, borde inte samhället kunna jobba med att både hindra smittspridning och med att erbjuda vård som syftar till drogfrihet?

– Vi hade gärna sett att man hade kunnat göra det. Men titta på Stockholm till

exempel, där har antalet behandlingsplatser minskat kraftigt de senaste åren. Man har gått från 30 000 behandlingsplatser till någonstans kring 3 000. Det ger en tydlig bild av att politikerna försöker komma undan det som är grundproblemet för att istället kunna säga att de minskar skadorna på ett litet område. Självklart vill vi minska smittan, men det är inte försvårbart att narkotikapolitiken prioriterar mindre inriktade insatser och väljer bort de större behandlingsfrågorna. Då blir vår linje att vi inte ska ha sprutbyten.

Simon Holmesson menar att det också finns ett ideologiskt element i IOGT-NTO:s ställningstagande.

– När samhället på ett sätt säger att "ni ska inte använda narkotika" men samtidigt säger "om ni ändå gör det så har ni hjälpmedel här", det är problematiskt. Men det viktigaste är resursargumentet, som sällan kommer fram i debatten. När det gäller drogfri vård och behandling krävs mycket mer metodutveckling än vad vi ser i dag. Istället för att göra riktiga åtgärder tar vi till substitutionsprogram och sprutbyten. ■

PIERRE ANDERSSON

PORTRÄTTET

CajsaStina Åkerström: Jag blev ett med tapeten

På 1960- och 70-talet var Fred Åkerström en av Sveriges största artister. För CajsaStina Åkerström var han en far med stora alkoholproblem.

TEXT **PIERRE EKLUND** FOTO **OLLE SPORRONG/TT**

Artisten, låtskrivaren, författaren och krönikören CajsaStina Åkerström har fyllt 48 år. För de allra flesta är det bara en siffra mellan 40 och 50. För CajsaStina Åkerström är det mer än så. 48 år innebär att hon nu är lika gammal som hennes far, Fred Åkerström, var när han gick bort.

– Det känns lite konstigt, och jag har tänkt allt mer på det de senaste åren. Snart är jag förhoppningsvis äldre än vad min far var när han gick bort som en följd av 30 års missbruk, säger CajsaStina Åkerström.

Alkohol var en del av hennes uppväxt, lika självklar som sång och skratt. När

andra familjer gick till lekparken eller tittade på barnprogram tog CajsaStina Åkerströms föräldrar med sig sin lilla dotter till krogen Den Gyldene Freden, som ända sedan 1700-talet och Carl Michael Bellmans dagar har varit stamkrog för kulturpersonligheter.

– Den Gyldene Freden blev vårt andra hem. Som vissångare skulle du leva upp till det backanaliska leverne som Bellman illustrerar. Det var visvärldens motsvarighet till rock'n'roll-myten. Trots att jag som barn var med skulle det supas. Alkohol var en del av vissångarnas image.

Fester på Den Gyldene Freden varvades med fester i lägenheten på Bohusgatan 51, nära Skanstull. Folk kom och gick som de ville. Spriten flödade, och både CajsaStina Åkerströms mamma och pappa drack friskt. Ibland kunde hon vakna mitt i natten och upptäcka att hon var ensam med främmande människor eftersom hennes föräldrar hade lämnat lägenheten för krogen.

– Barnflickorna avlöste varandra. Jag var många gånger livrädd, men på något sätt blev den här livsstilen till slut vardag för mig. Ingen annan vuxen reagerade. Det var egentligen först efter att mina för-

"För att orka blotta mig själv som artist har jag bosatt mig ute på landet."

äldrar skiljdes och mamma slutade dricka, när jag var åtta år, som vardagen faktiskt blev mer normal.

Tillsammans med sin mamma flyttade CajsaStina Åkerström till Kalmar där hon började skolan. Hon höll nästan daglig kontakt med sin far på telefon, och alla lov tillbringades på den plats där Fred just då befann sig. Hon följde med på turnéer och blev allt mer medveten om de problem som hennes far hade.

– Pappa hade en omedelbar tillgång till sin känslopalett. Nerverna satt utanpå, vilket gjorde att han ständigt växlade mellan glad och ledsen, dödsångest och euforisk glädje. Han var omöjlig som social människa, men genial som konstnär och artist. Samtidigt bar han med sig demoner från en hemsk barndom av fysisk och psykisk misshandel från min farfar.

Många av Freds spelningar var inbokade på sena kvällar och följdes alltid av

drickande, vilket innebar att han sov stora delar av förmiddagen dagen därpå. CajsaStina Åkerström fick lära sig tidigt att vara tyst och inte ta hem kompisar för lek.

– Dagen efter var alltid värst. Pappa var på dåligt humör och bara ett enda ord kunde orsaka ett vredesutbrott. Jag fick lära mig att bli ett med tapeten, och varken höras eller synas.

CajsaStina Åkerström vet inte hur mycket hon har påverkats av sin fars leverne och hur mycket som är ärftligt. Hon har i hela sitt liv haft svårt med det sociala spelet, framförallt med män, vilket har varit ett handikapp oavsett om det har gällt studier i arkeologi, uppträdanden eller relationer.

– För att orka blotta mig själv som artist har jag bosatt mig ute på landet, ganska långt från närmaste granne och långt från alla former av masker som vi ibland tvingas ta på oss. Här kan jag ladda batterierna. Å andra sidan hade jag inte klarat

av att leva så här isolerat om jag inte hade haft ett så utåtriktat yrke, berättar CajsaStina Åkerström.

Under tonåren testade hon att dricka alkoholhaltiga drycker, men kände direkt att det förmodligen skulle leda ner för samma väg som för hennes far. Hon beskriver känslan som infann sig som en slags överlevnadsinstinkt.

– Jag blev rädd. Fortsätter du med det här är det kört, tänkte jag för mig själv. I tonåren och som ung osäker vuxen fick jag istället problem med ätstörningar. Jag inser att jag har något slags flyktbeteende inom mig, samma som min far, och att jag måste undvika alkohol.

Som artist befinner hon sig ofta i miljöer där alkohol är vanligt, inte bara bland publiken. Under Melodifestivalen och andra tillställningar där artister och människor inom musikbranschen samlas dricks det alkohol. Hon berättar att många har svårt att acceptera att hon inte vill dricka.

– De tycker att jag är jättekonstig och en partyförstörare. Ska du inte ha ett glas i alla fall, undrar de. Jag vet inte om det väcker skuld känslor hos andra att jag är nykterist och avstår från att dricka. För mig handlar det bara om ren överlevnad. Sen har jag inte alltid lust att behöva förklara för okända personer varför jag inte vill ta det där glaset.

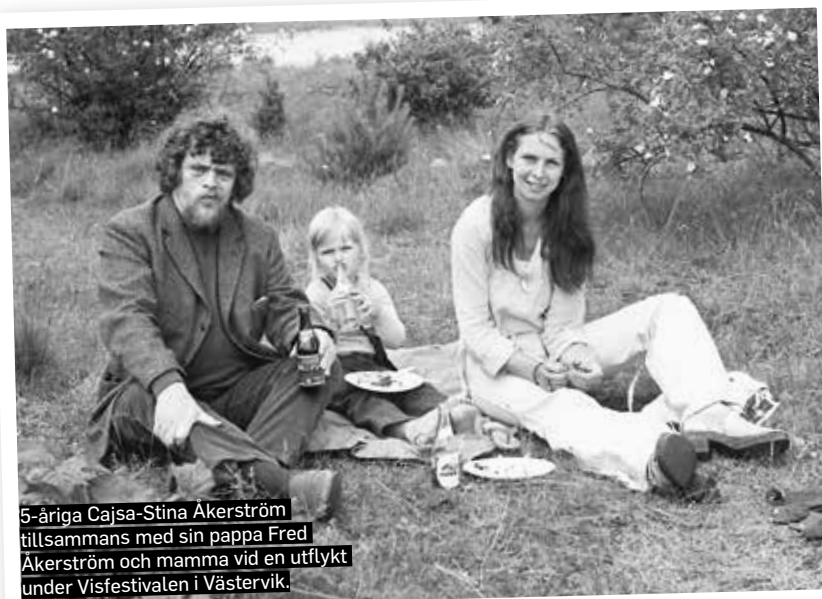

FOTO: ÅKE HÅKANSSON/TT

5-åriga Cajsa-Stina Åkerström tillsammans med sin pappa Fred Åkerström och mamma vid en utflykt under Visfestivalen i Västervik.

Fakta. CajsaStina Åkerström

Ålder: 48 år

Bor: På en gård en bit söder om Kalmar.

Familj: Singel.

Dricker helst: Vatten, kaffe och gröna smoothies.

Äter helst: Fisk, grönsaker och frukt.

Fritidsintresse: Läsa böcker och dagstidningar, se på film och spela tv-spel.

Bästa egenskap: Rak, lojal och tror på människors grundläggande godhet.

Sämsta egenskap: Drömmare och tids-optimist.

Övrigt: Aktuell med nytt album "Vreden och stormen" som släpps den 4 september. Singeln "Är det så här det känns att komma hem" släpptes den 29 april. Den 4 augusti medverkade CajsaStina Åkerström i Allsång på Skansen.

Sommaren 1977 dog hennes farmor på grund av ett medfött hjärtfel. Dödsfallet tog hårt på Fred. I stället för att sjunka allt djupare in i sitt missbruk började vis-sångaren reflektera över sin egen död, och hur viktigt det var att ta hand om sig själv. Han ändrade sina kostvanor, började styrketräna och slutade att dricka alkohol.

– Han hade alltid varit närvarande och mån om mig, men just då var han underbar. Jag kunde fortfarande ana att mörkret fanns där inom honom, men det var inte alls som när han drack. Det året som den vita perioden varade, var den lyckligaste perioden i min barndom. Sen träffade han en kvinna som drack, och han började dricka igen.

CajsaStina Åkerström, som är aktuell med sitt nya album "Vreden och stormen", är inte bara artist och låtskrivare. För fem år sedan gav hon ut boken "Du och jag, far-

san" som handlar om hennes uppväxt.

– Det har varit idel positiva reaktioner även om några av pappas fans upplevde att jag hängde ut honom. Jag ville skriva med kärlek, från hjärtat, och fånga pappas mörker och demoner och vad det gjorde med mig. Det är en ärvd smärta som gått i generationer.

Fred dog av etylalkoholförgiftning i kombination med hjärtmuskelinflammation en vecka innan hennes 18-årsdag. Den vuxna CajsaStina Åkerström fick aldrig möjlighet att ifrågasätta och diskutera sin uppväxt, vilket gör att boken även blev ett sätt för henne att försonas med sin far.

– För mig har det blivit ett före och ett efter boken. Det låter nästan lite patetiskt, men det är verkligen så. Boken fungerade som det försonande samtal som vi aldrig fick när han var i livet. Jag är betydligt helare som människa nu än innan jag skrev boken, säger CajsaStina Åkerström. ■

Fred Åkerström.

FOTO: BO-AJE MELLIN BAW/TT

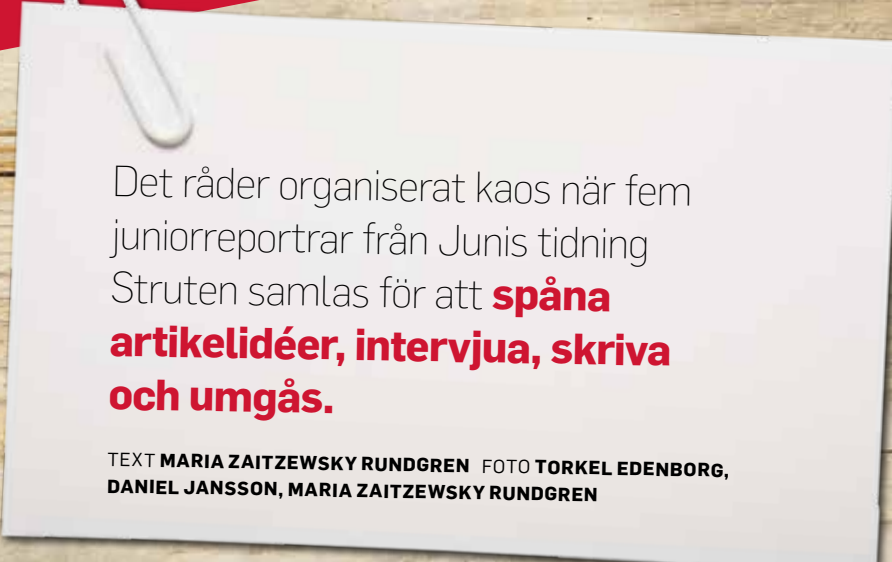
CajsaStina Åkerström är aktuell med sitt nya album "Vreden och stormen".

STRUTEN

TIDNINGSMÅKE PÅ UNGAS VILL

Det råder organiserat kaos när fem juniorreportrar från Junis tidning Struten samlas för att **spåna artikelidéer, intervju, skriva och umgås.**

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **TORKEL EDENBORG, DANIEL JANSSON, MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

RI KOR

Redaktionsgänget
gör sig redo för
Halloweenfirande.

Karin Johansson
klurar på nya idéer.

Intervjun med demokratiminister
Alice Bah Kuhnke blev lyckad
tycker David Jakobsson.

Fjortonåriga Struten-reportern Elvira Oberger suckar och drar handen genom sitt hårsvall. Fingrarna rör sig lite tvekanse över datorns tangentbord. Det ska bli en artikel om hur man pimpar sin penna – men hur gör man egentligen för att det ska bli läsvärt och bra?

Bredvid Elvira sitter Sara Brunskog, frilansjournalist med stor vana att arbeta med juniorreporterna. Hon vägleder med handfasta tips och råd i skrivandets ädla konst: ordval, meningsbyggnad, stavning och inte minst hur man börjar för att få en bra och intresseväckande ingång i texten.

– Det är en kul artikel att skriva, eftersom den passar de flesta barn, även de yngre. Det är ganska enkelt och väldigt användbart, till exempel i skolan, säger Elvira och låter vänster hand rulla blyertspennan som hon har klätt i blommönster.

Elvira och de andra juniorreporterna, David Jakobsson, Karin Johansson, Zandra Klasson och Edith Housset, är alla på plats i Göteborg under fyra hektiska dagar tillsammans med en handfull vuxna och engagerade Strutenexperter, däribland Strutens redaktör Pontus Landström. Att

juniorreporter-helgen i Göteborg sammanfaller med Bokmässan är ingen slump. Reporterna tillbringar flera timmar inne på mässan för att hitta inspiration och uppslag. Här ges också många tillfällen till spännande intervjuer med kändisar och experter på de områden som rör Junis verksamhet och ideologiska grund.

– På torsdagen, som är barnens första arbetsdag här, får de gå runt en timme inne på Bokmässan och samla på sig så många uppslag och idéer som möjligt. Sedan kommer de tillbaka hit till hotellet och så skriver vi upp alla idéer på en whiteboard. Høgt och lågt, allt är välkommet. Därefter försöker vi rensa i idéflödet och renodla, säger Pontus och pekar på de inringade ämnesorden på den vita tavlan.

Här återfinns ord som smoothie, hallo-ween, skräck, demokrati, flykt, påsk, sociala medier, äventyr och läger. De ska kokas ner till konkreta artikelidéer som barnen under dagarna som följer ska förverkliga. Det innebär i många fall intervjuer, research och ibland inköp av material eller ingredienser. Det mesta fotograferas på plats av två professionella fotografer: Torkel Edenberg och Daniel Jansson.

– Efter en reporterhelg i Göteborg kommer vi hem med ett 60-tal färdiga artiklar inklusive proffsbilder. Det innebär att det finns innehåll att portionera ut i varje nummer av det kommande årets Struten, säger Pontus och understryker vikten av att det faktiskt är de unga juniorreporterna som skriver för Strutens läsare.

"Det är en kul artikel att skriva, eftersom den passar de flesta barn, även de yngre."

ELVIRA OBERGER

Sara Brunskog ger Elvira Oberger ett nytt ansikte.

Spex framför kameran.

Elvira Oberger älskar att vara junioreporter.

David Jakobsson, 14

Bor: I Östersund

Bäst med att vara junior-reporter: Gillar att skriva.

Kul att få göra något helt annorlunda.

Vill bli när jag blir stor: Jobba med djur. Kanske veterinär.

Edith Housset, 10

Bor: I Västerås

Bäst med att vara junior-reporter: Kul och spännande

att få träffa nya människor och så är jag bra på att skriva.

Vill bli när jag blir stor: Skådespelare.

Karin Johansson, 14

Bor: I Norrköping

Bäst med att vara junior-reporter: Vi får så bra

coaching och hjälps åt.

Vill bli när jag blir stor: Lärare.

Elvira Oberger, 14

Bor: I Norrköping

Bäst med att vara junior-reporter: Roligt att skriva,

bolla idéer och att träffa folk.

Vill bli när jag blir stor: Läkare.

Zandra Klasson, 14

Bor: I Jönköping

Bäst med att vara junior-reporter: Att man får åka runt och se och uppleva så mycket.

Vill bli när jag blir stor: Jag vill syssla med musik. Jag sjunger och spelar gitarr.

Det är inte vuxna som skriver för barn, utan barn skriver för barn – om än med handledning – vilket ger en helt annan trovärdighet. Att producera Struten handlar helt enkelt om något mycket större än traditionell journalistik: Struten är en barn-tidning på barnens villkor.

De vuxna är med och vägleder barnreportrarna för att de ska lära sig hur man jobbar journalistiskt, och för att peppa dem att producera världens bästa barntidning utifrån deras förmågor och styrkor.

Resultatet blir för det mesta häpnadsväckande bra. Och då handlar det inte bara om Strutens innehåll. Det handlar om barn som mognar och lär sig att ta ansvar, om ökad kunskap om vad det innebär att vara reporter, om gemenskap, skratt och sammanhållning med målet att göra en riktigt bra tidning tillsammans.

– Vi har gjort detta i elva år nu och det är lika inspirerande och roligt varje gång. Juniorreportrarna har en enorm drivkraft och vi jobbar alla väldigt hårt under fyra intensiva dagar. Det innebär att vi ofta jobbar från nio på morgonen till åtta på kvällen. I går åt vi middag klockan nio, säger Pontus och sveper med handen över den provisoriska redaktionen som är inhytt i ett konferensrum på ett stort hotell i närheten av mässan.

Överallt lyser flitens lampa i form av datorskärmar över vilka entusiastiska reportrar sitter böjda med koncentrerade blickar. Det skrivs för brinnande livet. Frågor, funderingar och skratt haglar över bordet. Insamlat informationsmaterial från

"Det bästa med att vara här är att man får göra saker man aldrig gör annars, i sin vardag."

DAVID JAKOBSSON

Bokmässan ligger i svällande högar. Det är rörigt och kreativt. Några är på utgång med anteckningsblock och en vuxenreporter i släptåg, andra är på ingång med rosiga kinder och fullskrivna block.

Barnen får ta ledigt från skolan för att vara med under långhelgen i Göteborg. Men det här är inte det enda tillfället som de skriver för Struten. När de blivit utvalda efter att ha ansökt om "jobbet" får de träffas en helg och skriva krönikor, samt även andra texter till Struten. Därefter kan det uppstå tillfällen då de får rycka ut och till exempel göra någon kändisintervju.

Men vem blir juniorreporter för Struten?
– Jag sökte för två år sedan efter att ha sett en annons i Struten, så detta är mitt andra år. Jag är bra på att skriva och skrev en krönika som jag skickade in. Jag blev jätteglad när jag blev antagen och tycker att det är super att vara här. Det finns massor att göra, man kommer alltid på idéer och så inser man att det mesta faktiskt går att genomföra om man bara vill. Det bästa med att vara här är att man får göra saker man aldrig gör annars, i sin

vardag. Som att intervjua, säger 14-åringe David Jakobsson, som snart ska ut med fotograf för att träffa överlevnadsexperten Jan-Erik Ullström, författare till Barnens Lilla Överlevnadshandbok.

14-åriga Karin Johansson är ny som Struten-reporter och själslad över att ha fått chansen. Hon drömde om att bli Struten-reporter redan som liten. Men det var först nu som hon hade åldern inne för att söka. Hon och klasskompisen Elvira sökte – och bägge blev till deras stora lycka antagna.

– Det är ascoolt att få gå på Bokmässan och se alla människor och möta kändisar. Jag gillar allt med reporterjobbet. Det är mycket intryck och allt blir lite huller om buller. Men det är kul! säger hon med eftertryck.

Under dagen är det mycket som händer samtidigt. Inne på redaktionen ska godis i påskägg fotograferas. Någon har varit ute och handlat en massa färgglatt smask. Lite senare sveps yngsta reportern Edith Housset, 10 år, in i toapapper för att agera mumie. Det ska bli bilder till Halloween-

Zandra Klasson gör en enkät på Bokmässan. Felicia Hedström assisterar.

"I morse intervjuade jag en person som gör smoothies och nu gör jag det här. Jag tröttnar aldrig."

ZANDRA KLASSON

temat. Under mycket fniss och metervis av tålmod kläs hon in i papper tills bara hennes lilla näsa sticker ut. Fotograf Torkel förevigar.

I redaktionsalen skrivs det artiklar, diskuteras högljutt och äts snacks och kakor. I ett angränsande utrymme sitter ett gäng vuxna och barnreportrar i en soffgrupp och spånar läskiga fotoidéer till halloween-temat.

Samtidigt på Bokmässan intervjuar David överlevnadsexperten, som svarar beredvilligt och dessutom följer med utomhus för fotografering. Senare under dagen har David ytterligare en stor intervju inbokad: med demokratiminister Alice Bah Kuhnke. Med henne ska han prata demokrati.

Men planerna med ministern spricker, åtminstone tillfälligt. Intervjun, som var inplanerad kring lunch, blir uppskjuten till

senare. Det är många som drar i Alice Bah Kuhnke. David rycker mest på axlarna.

– Jag hoppas att hon dyker upp på nästa avtalade möte, säger han och hastar vidare genom de fullsmockade mässlokaler.

Ungefär samtidigt som David banar väg mellan montrarna gör andraårsreportern Zandra en enkät om barnkalas tillsammans med Felicia Hedström som vuxenassistent. Duon dyker på några barn och Felicia ställer frågan: måste man bjuda hela klassen på kalas? Zandra antecknar namn, ålder och pojkens svar.

– Nästa barn kan du testa att fråga själv, säger Felicia leende och lämnar varsamt över bollen till Zandra, som utan darr på rösten gör allting rätt: hukar sig ner till barnets nivå, presenterar sig och ställer lugnt frågan. Zandra älskar att vara reporter för Struten.

– I morse intervjuade jag en person som gör smoothies och nu gör jag det här. Sena-

re kommer jag att ta tag i vampyrtemat i Struten. Jag tröttnar aldrig, säger hon och tillägger att även skrivandet är lustfullt.

Framåt sextiden skymmer det över Göteborg, men arbetstempot på redaktionen är fortsatt lika kaxigt.

På golvet ligger Karin och plitar på en text. Elvira sitter klistrad vid datorn. David släntrar in genom dörren, nöjd över att till sist ha fått det där samtalet med Alice Bah Kuhnke.

– Jo, det gick bra! Hon var trevlig och sa bra saker, säger han och slår sig ner på en stol. Kanske väntar han tills i morgon med att skriva. Nu behöver han pusta ut en stund. Om ett par timmar är det dags för gemensam middag och i kväll faller valet på hotellets egen restaurang.

– Mmm. Jo, jag är väl ganska trött. Men man känner inte av det så mycket, eftersom allt är så kul och det hela tiden händer saker, säger Elvira och kikar upp från sin text.

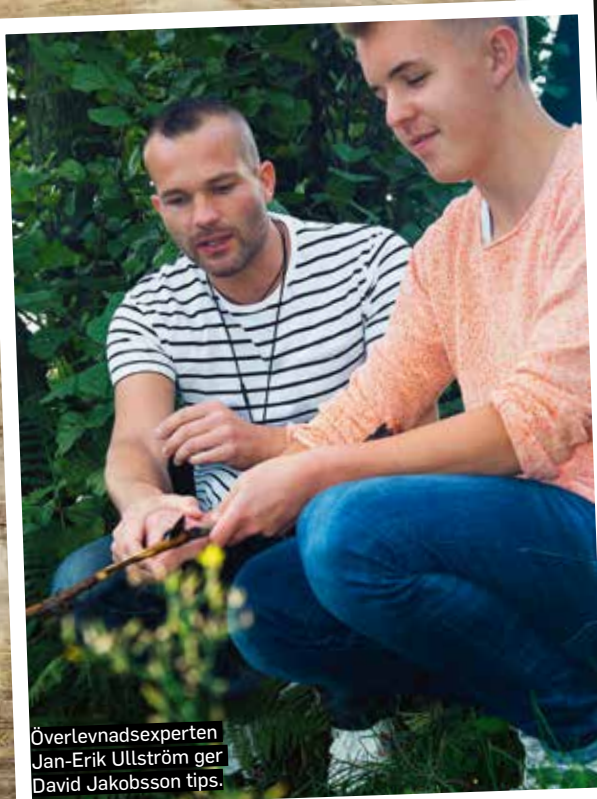
Ännu återstår en hel arbetsdag för juni-orreportrarna med nya spännande möten och genomarbetade texter, innan det är dags för hemfärd på söndag. Då är de förhoppningsvis många erfarenheter rikare, en aning klokare och har fått ett gäng nya vänner för livet. ■

Fakta. Struten

- Barntidningen Struten ges ut av IOGT-NTO:s Juniorförbund, Junis, och utkommer med 8 nummer per år.
- Struten är Junis medlemstidning och skickas ut till alla medlemmar och ledare i Junis.
- Struten har funnits i över 30 år. Det första numret utkom 1982 och var först en bilaga till Accent.
- Accent hade en namntävling där Annika Ekberg, då 14 år, blev vinnare med förslaget Struten. Då som nu innehåller tidningen blandade karameller för alla smaker. "Det finns så mycket gott i den", sa Annika i en intervju i lokaltidningen.
- Innan Struten fanns fick alla juniorer en liten tidning som hette Friscus. Den delades bara ut på juniorträffarna.

Edith Housset blir mumie med hjälp av toapapper.

Överlevnadsexperten Jan-Erik Ullström ger David Jakobsson tips.

Under Scoutforum fick 400 scouter testa på olika saker. Här leder NSF:s ordförande Fredrik Torberger en samarbetsövning som går ut på att några personer ska gå i luften över de andra personernas händer. Och ja, det gick utmärkt.

SCOUTFORUM I RANSBERG

"Det bästa är att se folk återförenas"

Vad händer om man samlar 400 scouter på en lägergård? Möten, och ännu mera möten. Och fika förstås. Accent hängde med på Scoutforum på NSF:s lägergård Ransberg i Värmland.

TEXT OCH FOTO **NATHALIE C. ANDERSSON**

– **Det roligaste** var när alla välldes in här i går. Att se folk som inte sett varandra på länge återförenas och dela deras moments, säger Ellen Michælsdotter-Holm.

Hon står bakom den vita disken och blickar ut i kaféet. Det är lördag eftermiddag och lugnt. De stora festivalborden är ganska tomma, men nu och då kommer någon som vill köpa fika.

– Vi ville få det mysigt, säger Ellen Michælsdotter-Holm och pekar på de fotogenlyktor och orangea rislampor som hänger i hattkåtans tak.

Tillsammans med några andra scout-er från Nykterhetsrörelsens scoutförbund, NSF, är Ellen Michælsdotter-Holm

ansvarig för kaféet på Scoutforum.

– Vi ska hålla i kaféet på NFS:s förbunds läger nästa sommar, så vi är här för att träffa varandra och förbereda oss. Det går bra, folk gillar att fika. Scouterna är ju också en fikarörelse, precis som IOGT-NTO-rörelsen, säger hon.

Hittills är hon nöjd med årets Scoutforum, som är ett evenemang som anordnas vartannat år av nationella Scouterna.

– Jag tycker att det är en skön blandning av människor. Det är inte bara pappersscouter utan även de som är engagerade i den lokala scoutkåren. Och så är det bra blandning åldersmässigt, det är allt från 12–13-åriga äventyrarscouter och uppåt.

Tove Stenström från Varbergs NSF är funktionär på Ransberg under Scoutforum.

"Syftet är att hjälpa scouterna att bli medvetna om sina val."

NIKLAS VON BRAUN

I Ransbergs herrgård håller Niklas von Braun på att förbereda sig. Om några minuter ska han hålla en workshop om hur man kan arbeta med drogfrågan. Han plockar upp ett gäng böcker från en svart ryggsäck. Böckerna är från 2006 och skrivna i Comic Sans, de kallas för den drogfria ryggsäcken och är NSF:s material om hur man arbetar med drogfrågan på scoutmöten. Nu ska materialet revideras, mycket har hänt sedan 2006.

– Den faktabaserade kunskapen är inte så effektiv. Skrämselpropaganda och att

låta missbrukare berätta, sån information har inte så stor effekt att det minskar drickandet, berättar Niklas von Braun för de 20-tal scouter och scoutledare som kommit på workshoppen.

Han säger att det är bättre att jobba värderingar och att skapa trygghet.

– Det viktiga med värderingsövningar är att fråga sig varför man gör dem. Syftet är att hjälpa scouterna att bli medvetna om sina val, att se att det finns andra åsikter än min. Att öva sig på att ta ställning. Syftet är inte att kolla vad scouterna tycker.

Lek och workshop om drogfrågan.

Niklas von Braun håller workshop.

Musikquiz i kafétältet.

Kafépersonalen hänger. Från vänster: Ellen Michaelsdotter-Holm, Amalia Ideborg, Elisa Dahlqvist och Johanna Larsson (skymd).

Han tar fram ett av häftena från ryggsäcken och läser upp några enkla påståenden. Alla ska sätta sig på olika platser i rummet beroende på om de håller med eller inte i påståendet. Sist kommer påståendet "En aktiv fritid förhindrar drogmissbruk". Det blir tyst i rummet, och det 20-talet deltagarna sitter stilla. Men så vågar någon bryta tystnaden och byta plats. Och så lever rummet igen.

– Jag tror att det beror på vad man gör, och vilka man är med, säger en kille.

– Aktiviteten scouting och att det är en drogfri miljö, det tror jag kan bidra till att man dricker mindre alkohol, säger en kvinna.

Utanför Herrgården är det febril aktivitet. Några funktionärer bär bord och bänkar. Tove Stenström torkar av alla bänkar som ställts upp. Hon är från Varbergs NSF och funktionär för scoutforum.

– Nu förbereder vi inför kvällen. 400 personer ska kunna äta här, så det är mycket som ska fixas, säger hon.

Helgen hittills är hon nöjd med.

– Det har varit bra, men jag har inte gått på så många workshops. Det är kul att det är så mycket andra scouter. Jag ser lite skillnader. NSF:are har lite annan gemenskap, alla känner alla, men det verkar inte vara likadant hos alla scouter.

Men det finns ändå något som förenar. Det menar i alla fall Maria Hill från NSF Grava scoutkår:

– Jag tycker det är skitkul att Scoutforum kommer till Ransberg. Det är en happening och det är jättekul workshops. Dessutom är det viktigt att vi gör saker tillsammans med de andra scouterna och ser att vi har så oerhört mycket gemensamt. Som NSF:are tycker jag det är viktigt med IOGT-NTO, men vi hör ihop med resten av scoutrörelsen också. ■

Enkät. För ett år sedan fick Scouterna en ny alkoholpolicy som säger att all scoutverksamhet är alkoholfri, oavsett deltagarnas ålder. **Vad tycker du om den nya policyn – och har du märkt någon skillnad mot tidigare?**

Liliana Dobrisan, 47 år, Malung-Sälens scoutkår, Malung

– Vår kårboss i Malung är nykterist, alkohol finns inte med i vår

världsbild eftersom han är en förebild för oss. Så vi har inte märkt av den nya alkoholpolicy. Men oavsett ålder har vi inte såna problem. Malung är så litet att det är lätt att se till att ingen dricker alkohol.

Johan Gustavsson, 33 år, Högsbotorps scoutkår, Göteborg

– Jag tycker att det är vettigt att scoutrörelsen är alkoholfri. Det är en styrka att vi

kan deklarera att Scouterna inte är någon inkörsport för att dricka alkohol. Men jag märker ingen skillnad mot tidigare.

Celice Forbes, 16 år och Nadja Antman, 18 år, NSF Skattkärrs scoutkår, Skattkärr

– Vi tycker att det är asbra. Scouting och alkohol har inte med varandra att göra. Utsatta familjer och barn måste kunna komma till oss där vi inte har sånt, säger Celice.

– Men på världsscoutjamboreen i Japan var folk lite halvsura för att de inte kunde ta en öl till maten under rundresan. Vi diskuterade det lite och jag sa: "Det får ni väl ta när ni kommer hem". Annars är man inget bra föredöme, säger Nadja.

Kevin Wihlborg, 22 år, Vellinge scoutkår, Vellinge

– Den gamla policyn var bra, men jag har inget emot den nya eftersom jag själv inte dricker alkohol. Jag tycker den nya fungerar, men jag har inte märkt någon skillnad. Jag är mest aktiv på kårnivå och i vår scoutkår har vi nolltolerans.

KIOSK MED MÖJLIGHETER

I den gamla pressbyråkiosken vid järnvägen i Vännäs **träffas kamratstödet ett par dagar i veckan.**

Minst en gång i månaden bjuds en gästtalare in. Den här onsdagskvällen är det den lokala profilen Rolf Syversén som berättar om sitt liv.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Trots att klockan snart är sju på kvällen och det bara är minuter kvar innan Rolf Syversén, före detta missbrukare som sedan många år driver ett behandlingshem, ska börja sitt föredrag, är det

inte särskilt många på plats. Björn Hansson, ordförande i IOGT-NTO Lantärnan i Vännäs och ansvarig för Kioskens verksamhet, kastar en orolig blick på klockan. Nog för att vädret är gråtrist och kallt,

men några borde väl ändå dyka upp? På plats, förutom Björn Hansson själv, är bara Willy Pettersson och Patric Åström. Willy Pettersson är ansvarig för Möjliggörarna, ett projekt som stödjer utsatta familjer i Litauen och som sida vid sida med IOGT-NTO håller till i Kiosken. Möjliggörarna är IOGT-NTO-föreningens bidrag till den internationella hjälpverksamheten.

Så plötsligt väller alla in på en gång; Rolf Syversén, Jan Samuelsson, Birgitta Häggström, Maj-Britt Ström, Manne Jervik och Johanna Johansson. Den förhållandevis lilla kiosken fylls snabbt. Åhörarna slår sig ner på stolar och i den beige manchestersoffan. Några tar sig en kopp kaffe i väntan på att föredraget ska börja, småpratar och

Kiosken i Vännäs är en träffpunkt för kamratstödet.

Björn Hansson passar på att fylla på kaffekoppen.

Johanna Johansson gillade föredraget.

ser sig omkring. Den lite luggslitna lokalen skulle kanske inte platsa i en inredningstidning, men den är mysig och behagligt opretentiös.

Kioskens storlek gör att gränsen mellan publik och föredragshållare utraderas. Rolf Syversén ställer sig mitt bland deltagarna och börjar berätta. Han är storvuxen och har en medfödd pondus, och tystnaden snabbt sänker sig bland åhörarna.

Han krånglar inte till det, utan börjar från början: berättar kronologiskt och med känslösam, djup röst. Det är en berättelse om ett litet barn som växer upp med en far som tittar för djupt i flaskan. Det är också en berättelse om ett barn som utsätts för upprepade övergrepp och som

"Jag gillar att lyssna på andras berättelser."

JOHANNA JOHANSSON

själv börjar dricka som pojkspoling. Drygt tjugo år gammal är han redan alkoholist. Först 1988 tog han sig ur missbruket och blev nykter. Sedan 1991 driver han ett framgångsrikt behandlingshem, Stennäs, här i Vännäs.

Man kan höra en knappål falla. Publiken lyssnar trollbunden på Syverséns gripande historia. Någon hummar och nickar instämmande och ögon fuktas. Många här känner igen sig. De har liknande erfarenheter i bagaget.

För Kiosken i Vännäs är en träffpunkt för kamratstödet, för människor i alla åldrar som på olika sätt har hamnat utanför samhället, kanske på grund av missbruk, och som söker en nykter gemenskap. Man måste inte vara nykterist för att komma hit. Men man får inte vara påverkad när man är här.

Träffpunkt Kiosken öppnade i mitten av april. Tanken är att den ska fungera enligt samma modell som Bakfickan i Umeå,

Man kan höra en
knappnål falla ...

"Möjliggörarna är ofta här, vilket är roligt."

BJÖRN HANSSON

alltså med kamratstöd-
et i fokus. Hit kan den
som känner sig ensam,
är långtidssjukskriven,
arbetslös, missbruk-
are eller medberoende
komma och bara vara
en stund.

– Vi har sedan tidigare en stuga vid
Marahällan, men eftersom vi också har
behov av en central träffpunkt så fick vi
möjlighet att hyra den gamla pressbyrå-
kiosken inne i Vännäs, säger Björn Hans-
son och berättar att den nya möteslokalen
ska vara en träffpunkt för föreningsaktivi-
teter med tonvikt på kamratstöd, som är
en viktig del av den sociala verksamheten.

Dessutom planerar man också att
arrangera olika alkoholpolitiska aktiviteter.

Björn Hansson.

I nuläget håller Kiosken öppet mån-
dags- och tisdagsförmiddagar – alla som
vill komma förbi för ett kopp kaffe och
trevlig samvaro är välkomna. Kyrkan
kommer eventuellt att hyra lokalen ons-
dagar, torsdagar och fredagar, och då finns
det också möjlighet att titta in.

– Och så är Möjliggörarna ofta här, vil-
ket är roligt. Vi tycker att det har blivit ett
berikande utbyte mellan dem och IOGT-
NTO, konstaterar Björn Hansson.

Efter en dryg timme har Rolf Syversén
berättat färdigt om sitt fängslande liv. Han
hade säkert kunnat hålla på längre, men
avrundar när stämningen är på topp. Det
finns ändå en gräns för hur länge man orkar
lyssna uppmärksam, oavsett hur skicklig
berättaren är. Publiken är märkbart berörd.

... när Rolf Syversén
berättar om sitt liv.

Maj-Britt Ström tar sig för bröstet i en
dramatisk gest.

– Det var mycket igenkänning för min
del. Väldigt spännande att lyssna på honom,
säger hon.

Johanna Johansson håller med. Med
sina 26 år är hon yngst i kvällen. Hon har nyligen
flyttat hem till Vännäs, efter många år
i Stockholm. Här ska hon försöka leva nyk-
tert och ta tag i sitt liv. Om några månader
flyttar hon till sina systrar i Umeå.

– Jag gillar att lyssna på andras berättel-
ser och det här var väldigt intressant och
bra. Jag kommer säkert att komma till-
baka till Kiosken fler gånger. Det behövs
verkligen en träffpunkt i centrala Vännäs,
så det är jättebra att den här verksamhe-
ten har kommit igång, säger hon och för-
svinner ut i den bleknande kvällen. ■

Junis skramlade för Världens barn

Den 26 september, skramlade vi för Världens Barn! Junis gjorde ett kanonjobb på Knäppingsborg i Norrköping.

76

KAFFEREP HAR ANORDNATS AV IOGT-NTO RUNT OM I LANDET UNDER OKTOBER MÅNADS KAMPANJ FIKA FÖR ALLA.

Tollare fick celebert besök

Mr Craig Nakken besökte Tollare den 21 oktober. En terapeut, författare och föreläsare som flitigt anlitas över hela USA. Han delar med sig av sin kunskap och erfarenhet kring missbruk och relationer. Det är speciellt att få lyssna till en författare vars bok "Jaget och missbrukaren", används som kurslitteratur.

VAR MED!

Vill du ha med en notis från din förening eller från annan verksamhet inom IOGT-NTO? Skicka en kort text (max 100 ord) och en bild till accent@iogt.se. Skriv "I rörelse" i ämnesraden.

IOGT-NTO Kalmar grillade

Den 18 oktober var det skön tipspromenad på 4H-gården med korvgrillning som avslutning.

Spökligt firande av Halloween

Vilken underbar kväll den 21 oktober! Tack alla 80 personer som fyllde hela huset. Vilken härlig atmosfär! Det får vi allt göra om igen, hälsar med IOGT-NTO Göteborg/Bohuslän.

Projekt Effekt Gävleborg gjorde succé

Effekten fortsätter, och vi ökar väl tempot in för nästa år. Vi har precis fått upp våra saker och vilken syn. Till och med vår lilla stör är med. UNF och Junis står bredvid och vi är alla glada och förhoppningsfulla.

Jämtland plöjde igenom ny strategi

Genomgång av IOGT-NTO:s nya strategi 2016–2021. Detta skedde på Lyransgården den 20 oktober med föreningen Jätten i Hara, Fjällblomman i Oviken, Lyran i Fåker och Vikingafanan i Brunflo. Eftersom kampanjen Fika för alla pågick i IOGT-NTO så passade vi på att fika.

Sanna Lundell till IOGT-NTO Norrbotten

Tystnaden var total när ett fullsatt Gotis lyssnade på författaren och föreläsaren Sanna Lundell på IOGT-NTO i Öjebyn. Hon berättade om medberoende utifrån egna erfarenheter.

HALLÅ DÄR!

Peter Grönlund

Aktuell med biofilmen "Tjuvheder"

FOTO: TRIART FILM

Vad handlar "Tjuvheder" om?

– Den handlar om missbrukaren Minna och den värld utanför samhället som hon och många andra lever i. Hon hankar sig fram, får bo på en camping och försöker undkomma en knarkhandlare som hon har blåst på pengar. Det finns en spänningsnerv i filmen. Men det är inte det som är grejen, utan relationerna, värmen och gemenskapen. Jag har valt att ha två kvinnor i huvudrollerna.

Vad vill du med filmen?

– Jag vill att vi lyfter våra blickar och individerna, de som lever vid sidan av oss andra! Jag vill lyfta sociala frågor och få publiken att tänka till. Jag strävar efter att komma bakom schablonbilden av drogmissbrukare och gestalta dem som de människor de är. De förtjänar värme och respekt och därför har jag i "Tjuvheder" valt att skildra dem utifrån deras eget perspektiv.

Var fick du idén till filmen?

– Jag har i många år arbetat socialt med missbrukare. Det dagliga mötet med dem definierar det jag vill berätta om. Jag får en inblick i deras liv och har fått en förståelse för deras villkor. Deras erfarenheter griper tag i mig och det är en värld som myllrar av mänskliga, levande historier. Här finns humor, värme och stark gemenskap, som sällan eller aldrig skildras på film.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Både djur och människor behöver goda vänner

Evolutionsteori och människans natur
Jonas Olofsson och Johan Örestig
Natur och kultur

FAKTA Jovisst. Det är en bok skriven för studenter inom humaniora, pedagogik, medicin, beteende-, samhälls- och vårdvetenskap. Men. Den går gott att klämma in mellan några deckare och feel-good-romaner eftersom ämnet är så sjukt spännande. Det handlar om evolutionsteori. Alltså vad som gjort och gör oss människor till de vi är. Från att arkeologer, historiker, psykologer, neurologer och andra discipliner grottat ner sig på vart sitt håll, försöker föreläsarna för evolutionsteorin att ta ett helhetsgrepp på ämnet människa. Alla får vara med. Eller rättare sagt: alla discipliner måste vara med om ämnet människa ska få en något så när rättvis beskrivning och förklaringsmodell. I boken "Evolutionsteori och människans natur" ges en skön mix av både tvärvetenskaplig historia och nutid, med kunskap

Jonas Olofsson och Johan Örestig.

FOTO: JOHAN GUNSEUS

och aha-upplevelser staplade på varandra. Som att såväl gäss, som sköldpaddor och getter, har bästisar och bundisar som de hänger med. Något man bevisat genom att bland annat mäta stresshormoner i djurens avföring för att se hur deras sociala liv påverkade deras mående.

Några av fältets kändisar är primatologen Frans de Waal och evolutionsbiologen Marc Hauser. De forskar om hur människan vässat sin kommunikation, sin sociala kompetens och samarbetsförmåga för överlevnadsvärdets skull. Vi har helt enkelt

behövt varandra för att överleva. Samarbete är ett måste för människans utveckling.

Ett tvärvetenskapligt möte mellan humaniora och naturvetenskap är viktigare än någonsin. För frågan är ju till syvende och sist: Vad är en människa? Eller med rumpnissarnas ord i Ronja Rövardotter: "Voffor gör di på detta viset?" Ja, vad är det som driver oss människor, varför gör vi som vi gör och vad behöver vi för att må bra och utvecklas? Spännande läsning där vi alla har huvudrollen.

HANNA NOLIN

BOOK

Gripande om sorg och saknad

I varje ögonblick är vi fortfarande vid liv
Tom Malmqvist
Natur & Kultur

ROMAN Toms sambo Karin väntar deras första barn när hon plötsligt blir allvarligt sjuk. Det som verkar vara en kraftig influensa visar sig vara akut leukemi. Babyn förlöses i förtid och en vecka senare avlider Karin. Kvar är Tom med

sin för tidigt födda dotter Livia och chocken över att ha förlorat Karin efter ett så otroligt kort förlopp. Som om det inte vore nog dör också hans pappa några månader senare. Begravningarna avlöser varandra, sorgen är ofattbar.

Om allt detta berättar Tom Malmqvist med en saklighet och analytisk skärpa som gör historien ännu mer gripande. Boken är renens på känslsamhet.

Och just därför känns den så ärlig och brutal. Tom vill förstå. Förstå varför han inte får se Karin innan hon begravs. Förstå hur det går till när en kropp kremas. Förstå hur han ska orka gå upp på morgonen. Dottern blir hans räddning, ljuset i mörkret. Man flyter genom texten och lägger ifrån sig boken med en känsla av att – hittills – ha kommit ganska lindrigt undan.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FILM

Elser försökte mörda Hitler

Elser

Tysk film med Christian Fiedel,
Katarina Schuttler

DRAMA Genom en sinnrik och klurig konstruktion delvis byggd på urverkets mekanik lyckas den unge tysken och antinazisten Georg Elmer skapa en bomb som ska detonera under ett av Adolf Hitlers offentliga framträdanden 1939. Men bomben briserar 13 minuter för tidigt och Hitler klarar sig oskadd. Ett katastrofalt misslyckande ansåg Elser, som under återstoden av sitt liv grämde sig över att han inte lyckades rädda miljontals människor undan diktatorn och den terror som växte

fram i Tyskland under första halv-
an av 40-talet.

Växelvis får vi följa Elser efter att bomben utlöst, då han tillfångas, förhörs och torteras, och då han envisas med att hävda att han ensam byggt bomben – och tidigare i hans liv, då han som ung, politiskt medveten musiker förälskar sig i Else.

Filmen är inte uppbyggd på amerikanskt vis med effekter och stegrande spänning. Men den växer och blir mer intressant för varje minut som går. Färgskalan är gråbrun, stämningen brutal-realistisk. Ett stillsamt och varmt porträtt av mannen som hade kunnat förändra världshistorien.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: SF

BOOK

Dagbok brottas med livsfrågorna

FOTO: PATRICIA REYES

Ann Heberlein.

Gud, om vi ska talas vid du och jag måste jag vara helt ärlig
Ann Heberlein
Albert Bonniers Förlag

ROMAN Det börjar lite som en slängig dagbokstext, så där som man skriver när man tänker högt och tankarna bara kommer och går, lågt och högt i en salig blandning, lite som livet självt.

Och så är det när Ann Heberlein, doktor i etik och författare skriver sitt öppna brev till Gud i boken "Gud, om vi ska talas vid du och jag måste jag vara helt ärlig". Hon skriver att hon så gärna vill tro på en god och allsmäktig Gud, men att hon tycker det är svårt, för var någonstans var Gud

den där natten när allt var så svart och svårt att hon försökte ta sitt liv, och den där sena kvällen när hon blev våldtagen på en skitig madrass av en skitig man.

Ja, varför finns Gud inte där och lyssnar, räddar och bryr sig om? Problemet, som människan ständigt brottats med, att få ihop bilden av Gud som allsmäktig och god när det finns så mycket elände i världen. Nej, Ann får inte heller ihop det.

Så jag fortsätter att läsa, det finns en andra del i boken. Och där kommer svaret, Gud tar bildet från munnen och talar från hjärtat, med blid stämma. Att det där med människoskapandet inte riktigt blivit som Gud tänkt sig, att det nog var lite dumt att skapa såväl man som kvinna, kanske hade det varit bättre med ett kön eftersom de bråkar så, skapar hierarki och maktspel, och skadar varandra. Nej, säger Gud, det var inte så jag hade tänkt mig. Jag älskar er ju alla, ni är mina barn,

men någon maktlysten straffande Gud är jag inte.

Gud, via Ann Heberleins snabbflytande penna, är mild, och väljer att beskriva sig själv mer som en ensamstående mamma än som hämndlysten diktator, en kärleksfull kycklingmamma som vill ta alla sina barn under sina värmande vingar, och, på samma gång en örnmamma som ger sina barn tillit, och litar på deras flygkraft. Men, Gud är trött, det har varit tuffa år, och mycket lidande. Och Gud ber Ann att inte tappa hoppet, säger att Gud inte överger, och att det behövs en tro, ett hopp.

Jag gillar det talspråkliga i Anns grepp, grejen att ta ner de religiösa frågorna till en personlig dagboksnivå där allt får pågå samtidigt. Väl värd att placeras in i en religiös kanon, det är den här lilla boken som har en behändig form, liten som just en dagbok och lätt att placera i sin egen jackficka.

HANNA NOLIN

MISSA INTE!

1 BOK Tilde de Paula Ebys "Tiden läker inga sår" (Forum förlag). Finstämt och helt rätt i tiden om att vara på flykt. Tildes föräldrar kom ursprungligen från USA och Brasilien, men hamnade via Kuba i Chile, varifrån de flydde 1973 till Sverige. Tilde de Paula Eby har valt att berätta om kvinnorna i sin släkt.

2 DVD Robin Williams allra sista film, "Boulevard". Ett enkelt och finstämt drama om en gift revisor som sent i livet beslutar sig för att bejaka sin homosexualitet. Han får kontakt med den unge Leo och blir besatt av att hjälpa honom. Fina rollpresentationer, vemod och sorg över det som aldrig blev.

Ur filmen "Boulevard", med Robin Williams i huvudrollen.

3 FORSKNING Gunilla Zimmermanns "Sverige blev vårt hemland" (Kulofri förlag) om tyska invandrare i Västerås efter andra världskriget. Utifrån intervjuer och litteraturstudier berättar hon om de tyska invandrarernas integration i det svenska samhället, däribland föreningsliv och arbete.

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

"Jag tycker att
NSF ofta glöms
bort av den
övriga rörelsen."

Bodil Hansen

ÅLDER: 64

BOR: I ENERYD

FAMILJ: MAKEN BOO JOHANSSON OCH
TRE SÖNER, 32, 29 OCH 27 ÅR.

GÖR: TILL I HÖSTAS POLITIKER, NU
MELLAN JOBB. IDEELLT ENGAGERAD
IOGT-NTO OCH NSF, ORDFÖRANDE I
STIFTELSEN RANSBERGS HERRGÅRD.

MEDLEM: SEDAN 1964.

Hur kommer det sig att du som är från Småland är ordförande för Ransberg?

– Jag förlorade mitt hjärta till Ransberg när jag var där på konfirmationsläger. Dels för att det är så vackert, och dels för att jag fick många vänner och fina minnen med mig hem. Mina systrar och mina barn är också konfirmerade där. Stiftelsen Ransbergs herrgård är en del av NSF och alla i styrelsen kommer från olika håll i landet.

Hur länge har du varit medlem i IOGT-NTO?

– Jag har varit medlem sedan 1964 då jag vid 12 års ålder blev antagen vid ett ritualmöte i Vislanda, med yttre och inre dörrvakter och allt det där. Jag tror att det var ett specialmöte. De hade nog egentligen slutat med ritualerna. Jag gick med för att jag ville bli scout. Att det blev via IOGT berodde på att mina föräldrar var IOGT-medlemmar och startade en scoutförening. Jag tror inte att det fanns någon annan scoutförening där jag bodde.

På vilket sätt är du engagerad i rörelsen?

– Förutom ordförande i stiftelsen Ransbergs herrgård är jag distriktsordförande i Kronoberg-Blekinge NSF-distrikt samt kårordförande och ledare i Eneryda scoutkår. Sedan är jag med och försöker skaka liv i IOGT-NTO-föreningen Svanen som varit nästan avsmunad. Flera i familjen är också engagerade. Min man, som också är NSF-are och medlem i IOGT-NTO, träffade jag på ett scoutläger. En av mina söner sitter i NSF:s styrelse och en annan son sitter i Storvallens styrelse. Som förälder kan man påverka ganska mycket var ens barn kommer att hamna.

Du är väldigt aktiv inom både IOGT-NTO och NSF. Vad känner du dig främst som – scout eller IOGT-NTO:are?

– Scoutingen kommer jag aldrig att välja bort, men jag kommer heller aldrig att välja bort nykterheten. Jag tycker att NSF ofta glöms bort av den övriga rörelsen. Vi skulle behöva synliggöras mer i andra rörelsesammanhang. Inte minst i Accent.

EVA EKEROTH

Du är inte ensam i mörkret.

**Vi granskar alkoholindustrin och skriver om
normer, engagemang, IOGT-NTO, alkohol
och andra droger. Varje dag. Året om.**

accent

www.accentmagasin.se

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

Förbundsordföranden. Johnny Mostacero

I flyktingkrisens kölvatten

Kväv ondskan i sin linda

Det som just nu händer i kölvattnet av flyktingkrisen gör att jag ännu en gång måste fokusera på våra grundsatser, på alla människors lika rätt och värde, och på det vi medlemmar gör i praktisk handling.

Jag, och många med mig, är djupt bekymrade över händelseutvecklingen i Sverige, med en mer eller mindre tydlig uppdelning av gott och ont. Den goda sidan som visar empati, medmänsklighet och solidaritet med de som flyr från krig och elände.

Men vi har också den onda sidan, som står för en retorik som kräver stängda gränser, som spelar ut grupper mot varandra och som har en tydlig uppdelning mellan vi och dem. En retorik som trots att den ofta och gärna inleds med "Jag är inte rasist men ...", ändå inte kan kategoriseras som annat än rasism eller främlingsfientlighet.

Mittemellan dessa har vi de som inte tycker något, eller som inte står upp för sin åsikt. Det finns ett stort problem med den tysta massan, de som utan att agera står och beskådar det som sker, eftersom det skapar legitimitet åt det onda.

Jag är därför otroligt stolt över vårt IOGT-NTO som tillsammans med övriga förbund i rörelsen aktivt står upp för alla människors lika rätt och värde. Inte bara som ideologisk tanke och ställningstagande i samtal och debatter, utan också i praktisk handling.

Jag är stolt över verksamheten i Stockholm där engagerade medlemmar öppnat våra lokaler för att kunna ge transittflyktingar tak över huvudet. Erbjuder dem den första duschen på ibland flera veckor, en säng med rena lakan, och inte minst medmänsklig värme. Sådant som vi i vår privilegierade tillvaro tar för givet.

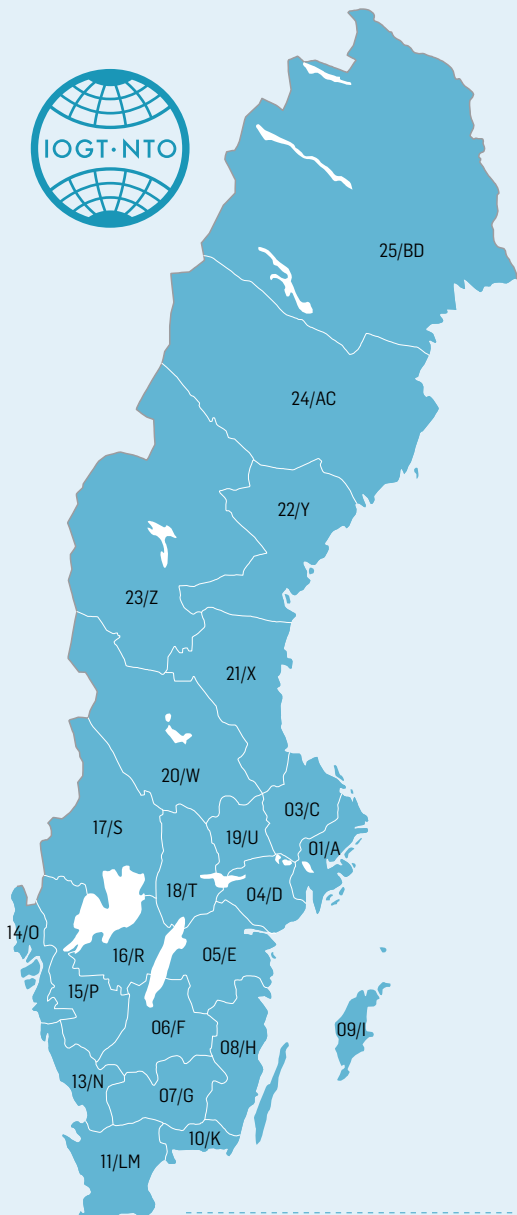
Jag är stolt över IOGT-NTO i Blekinge som öppnar Aspans kurs- och lägergård för att under vintern härbärgera ensamkommande flyktingbarn. Stolt över Junis omfattande verksamhet i Sävsjö, med barn från olika kulturer och ett integrationscafé som blivit en stor framgång. Stolt över att liknande verksamheter genomförs på väldigt många andra orter i vårt land.

Allt detta behövs som motvikt till de mörka krafter som tyvärr finns i vårt samhälle. Flyktingboenden som bränns ner och skolmorden i Trollhättan är fruk-

tansvärda händelser, fullständigt ovärdiga ett land som Sverige. I Jan Schermans tal vid årsmötet för Stiftelsen Torgny Segerstedts minne pratade han om vad som föregick förintelsen:

"Allting började i liten skala. Man slutade hälsa på varandra i trappuppgången. Man slutade prata. Myter och fördomar växte. Och så eskalerade det. Vardagen avgör. De enskilda rösterna emot kvävdes, tystades och likviderades. Den dåtida samtidens tystnad blev en central maktfaktor. Rädslan hos enskilda utnyttjades av makten för att ytterligare driva på och förvandla den verbala skuldbeläggningen till ett av historiens mest omfattande folkmord".

Vi är inte där än, och vi kommer förhoppningsvis aldrig att hamna där igen. Men vi måste vara vaksamma. Jag vill inte leva i ett land uppdelat i vi och dem. Låt oss tillsammans stå upp för alla människors lika rätt och värde. Alltid!

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A

Kontaktperson: Anna Elgh
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Lisa Pettersson
018-71 34 41

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Micael Söderström
0157-513 37, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Carl Wennerstrand
013-10 40 40, 070-227 03 36

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Marita Pekkanen
076-170 57 93

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Gunilla Nilsson
072-512 51 52

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson
0498-21 50 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K

Kontaktperson: Arne Larsson
0705-71 18 66

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Peter Tuvegård
070-190 84 05

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Malin Westergren
0730-31 60 65

ÄLVSBORG, 15/P

Kontaktperson: Claes-Håkan Martisson (ordf.)
070-377 41 14

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Rebecca Åblad (ordf.)
076-573 44 01, 0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Kaj Johansson
054-18 77 72

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm
019-611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Per-Anders Wester (ordf.)
073-384 99 42

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Marie Hillner
070-191 45 81

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Cecilia Abrahamsson
070-190 84 60

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Olle Häggström
070-284 88 21, 0660-850 10

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Lars Sundh
063-13 20 45, 070-190 84 00

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén
0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
073-0911 767

Värva en medlem!

Värvarens personnr

MEDLEMSLÖFTE

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program.

Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkohol drycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

IOGT-NTO är ansvarig för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med din medlemsansökan. Personuppgifterna kommer IOGT-NTO att använda för att föra medlemsregister och behandlas inom ramen för IOGT-NTO:s verksamhet. De kan också komma att överlämnas för behandling till annan part som IOGT-NTO har ett avtal med, exempelvis för administration av medlemsavgifter eller för erbjudanden om tjänster och produkter till dig som medlem.

IOGT-NTO är angelägen om att de personuppgifter som registreras är riktiga. För att ge dig som medlem bästa möjliga service är det därför viktigt att du meddelar oss eventuella förändringar. Du kan när som helst skicka en skriftlig begäran till oss om information om vilka personuppgifter om dig som behandlas.

Vill du inte att dina personuppgifter överlämnas till annan för exempelvis marknadsföringsändamål är du välkommen att skriftligen anmäla detta till oss.

Jag står bakom IOGT-NTO:s medlemslöfte och vill bli medlem

Jag godkänner att IOGT-NTO sparar och hanterar mina personuppgifter.

Namn**teckning** *

Förnamn *

Efternamn *

Gatu**adress** *

Post**nummer** *

Ort *

Personnr (10 siffror) *

Tele**fonnr**

E-post**adress**

Eventuellt önskad förening

* Obligatoriska uppgifter.

Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

REGISTRERA ERA VIT JUL-AKTIVITETER!

IOGT-NTO-rörelsen arrangerar Vit jul-aktiviteter för barn och unga runt om i landet under jullovet. Vi ger en plats att komma till där det finns närvarande och trygga vuxna. Kom

ihåg att det finns möjlighet att berätta om våra aktiviteter på ett enkelt sätt:

Registrera era Vit jul-aktiviteter på vår hemsida www.vitjul.se.

Ju fler som registrerar aktiviteter, desto bättre! Vi vill gärna visa allt bra som händer i hela IOGT-NTO-rörelsen och dessutom kan vi

inspirera andra och varandra. Tänk på att alla aktiviteter är precis lika bra och värda att visa upp, hur enkla eller avancerade de än är.

Behöver ni hjälp? Tveka inte att kontakta er distrikts- eller utvecklingskonsulent.

DAGS ATT BÖRJA FUNDERA PÅ JULKLAPPAR

I IOGT-NTO:s butik finns allt från tröjor och jackor till böcker och kaffemuggar. Har du problem att hitta en julklapp? Titta in i vår webbutik och se om du hittar något som passar!

Besök www.iogt.se/butik eller ring **08-672 60 05** för att beställa!

Beställ senast den **13 december** för att vara säker på att få din klapp innan jul.

BETALA DIN MEDLEMSAVGIFT FÖR 2016

Alla medlemmar som ska betala sin medlemsavgift till IOGT-NTO för 2016 kommer att få ett brev med inbetalningsavi och annan nyttig information. Brevet kommer hem till dig i början av januari.

Betala in din medlemsavgift så snart du har möjlighet!

MEDLEM VIA SMS

Nu går det att bli medlem i IOGT-NTO via SMS. När du träffar på en person som vill bli en del av vår organisation men du inte har en värvarbroschyr nära till hands, så går medlemskapet att lösa ändå!

Den som vill bli medlem skickar ett meddelande med "IOGT personnummer förnamn,efternamn" till nummer **72 456**. Kostnaden för medlemskapet, **50 kr**, dras via telefonräkningen.

SPRID ALKOHOLRÅDGIVNINGEN

IOGT-NTO har en egen Alkoholrådgivning, både via telefon och e-post. Dit kan alla som vill höra av sig om både stora och små alkoholproblem. Genom att sprida att Alkoholrådgivningen finns så kan fler personer höra av sig och få hjälp. I vår interna webbutik finns både visitkort och affischer som man kan beställa utan kostnad, om man vill sprida informationen. Alkoholrådgivningen nås på telefonnummer **020-80 80 80** eller alkoholradgivning@iogt.se. Information finns också på vår hemsida www.iogt.se/alkoholradgivning.

GE EN ENKEL GÅVA TILL IOGT-NTO

Om du ibland köper saker via internet kan du på ett enkelt sätt ge ett litet bidrag till IOGT-NTO – utan att det kostar dig en enda krona!

IOGT-NTO är en av förmånstagarna från Sponsorhuset. Besök

www.sponsorhuset.se/iogtnto och läs hur du enkelt kan bidra i kampen för ett nykrare Sverige. Totalt finns det över 500 webbutiker som du kan handla från och samtidigt ge en gåva.

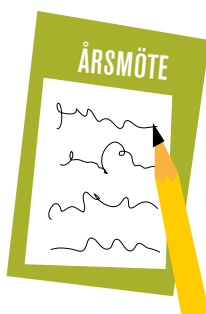
Om du installerar ett litet program från Sponsorhuset i sin webbläsare får IOGT-NTO automatiskt bidraget utan att du behöver göra något. Kom bara ihåg att ange IOGT-NTO som din förening!

www.sponsorhuset.se/iogtnto

SNART ÅRSMÖTE I FÖRENINGEN

Det är dags att planera in 2016 års årsmöte i IOGT-NTO-föreningen, om ni inte redan gjort det. Senast den sista februari ska årsmötet genomföras och senast 4 veckor innan ska medlemmarna kallas till mötet.

Läs mer och få tips på vår hemsida **www.iogt.se/foreningsservice**.

TIPS PÅ ENGAGEMANG

- Värva en medlem till IOGT-NTO
- Uppmana dina vänner att ta ställning för Vit jul
- Dela med dig av Accent när du läst klart den
- Beställ och sprid visitkort om IOGT-NTO:s Alkoholrådgivning
- Gilla IOGT-NTO på Facebook

IOGT-NTO I SOCIALA MEDIER

Du vet väl att IOGT-NTO finns i flera olika sociala medier? Om du väljer att följa oss där finns det möjlighet att få löpande information om aktuella IOGT-NTO-aktiviteter.

- Facebook: www.facebook.com/iogtnto
- Twitter: @iogtnto
- Instagram: @iogtnto

KALENDARIUM 2015/2016

2015

NOVEMBER

25.....Internationella dagen mot våld mot kvinnor

30.....Sista ansökan lokala utvecklingsprojekt

30-

-13/12.....Julvärvningskampanj

DECEMBER

1-

-3/1 -16.Vit jul-kampanjen

1.....Internationella Hiv-/aidsdagen

18.....Accent nr 8 kommer ut

2016

JANUARI

22-24SHIFT, steg 2

23-24Distriktsstyrelsesamling, Köping

29-30NGR Utvecklingskonferens, Wendelsberg

FEBRUARI

1/2-

-30/11Ansökningsperiod för lokala utvecklingsprojekt

MARS

8Internationella kvinnodagen

31Sista ansökan Kursgårds- och samlingslokalnorden

APRIL

15-17SHIFT, steg 3

30/4Sista ansökan Strandmanfonden

MAJ

2-8Folkkyrkerhetens vecka

5Folkkyrkerhetens dag

31/5Sista ansökan Thyra och Ture E Westerbergs stipendiefond,
IOGT-NTO:s ungdomsstiftelse, Stig Kroons fond

JULI

3-10Politikerveckan i Almedalen, IOGT-NTO deltar

AUGUSTI

31/8Sista ansökan Oskar Franzéns Stipendiefond

SEPTEMBER

24-25Distriktsstyrelsesamling

OKTOBER

24Sista anmälan frågetävlingen Pumpen

NOVEMBER

17Frågetävlingen Pumpen

25Internationella dagen mot våld mot kvinnor

DECEMBER

1Internationella Hiv/Aids-dagen

Läs artiklar som bara publiceras på nätet:

accentmagasin.se/bonus

VIDEO

Foto: Mike Stranéus

Musik om missbruket. Artisten Mange Hellberg har periodvis levt som hemlös och missbrukare. I dag är han drogfri och kämpar för att ge samhällets svagaste en röst, bland annat genom sin musik. Läs mer via: www.accentmagasin.se/bonus

Se mer av Accent i sociala medier. Vi finns på Facebook, Twitter, Instagram, Youtube och Soundcloud.

Facebook: facebook.com/accentmagasin
 Twitter: @accentmag
 Instagram: @accentmag
 Youtube: youtube.com/user/tidningenaccent
 Soundcloud: soundcloud.com/accentmag

Andra saker på webben du inte vill missa

- Så mycket fullare
- Vatten som ölreklam
- Systembolaget instiftar pris för forskning
- Marijuana-butiker säljer till underåriga
- Drottningen: svik inte barnen

ARTIKEL

Foto: Active

Active firar 25 år – med film om tiden som varit

I år firar Active, den europeiska paraplyorganisationen för unga nykterister, 25 år. Detta firas bland annat genom en dokumentärfilm som nu finns på nätet. Läs artikeln via: www.accentmagasin.se/bonus

ARTIKEL

Foto: Nathalie C. Andersson

Värningen på centralen nådde inte ända fram

Under två veckor i september värvade IOGT-NTO på centralstationen i Stockholm och Malmö. Men resultatet blev inte lika bra som väntat: "Målen uppnåddes inte". Läs artikeln via: www.accentmagasin.se/bonus

Så mycket mer Accent – fast på internet

Visste du att Accent även finns på nätet?

På www.accentmagasin.se uppdaterar vi med nyheter varje dag. En del hamnar i tidningen, andra inte. Genom att gå in på www.accentmagasin.se/bonus kan du se några av de webbunika saker som vi tipsar om här på sidan.

Tipsa oss på Accent!

Finns det något du tycker vi borde skriva om? Har du andra idéer? Skriv till accent@iogt.se eller mejla direkt till vår digitalredaktör Nathalie C. Andersson: nathalie.andersson@iogt.se.

Vad har tomten i sin säck?

Runt om i landet genomför IOGT-NTO mängder med aktiviteter i december.

Tänk så många nya, som gamla, bekanta och vänner som vi träffar. Tänk så många tillfällen där du kan berätta om IOGT-NTO och erbjuda medlemskap. Tänk glädjen som uppstår när nya människor blir en del av vår gemenskap...

